

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto er ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pada na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računijo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Moderni machiavelizem.

Machiavelistično načelo, da se je v dosego sebičnega cilja smeti poslužiti vsakršnega sredstva, se v današnji dobi izvaja čedalje brezobzirneje na vseh koncih in krajih. Skoro nikdo ne gleda več na to, ali škoduje svojemu bližnjemu na imetju in dobrem imenu, le da ugaja svojem živalskemu nagonu. Krščansko navodilo: „kar tebi dobro ne stori, ne stori drugim ti“, pa se v splošnem prezira, kakor da v naši dobi ne more imeti več nobene veljave.

Med današnjimi narodi pa so najbrezobzirnejši machiavelisti Nemci in Angleži, torej Germani.

Kar se tiče Nemcev, spominjamo le njihovega nastopanja nasproti Poljakom v Poznanju. Način kakor si je Nemčija osvojila Poznansko, že sam na sebi priča o samopašnem načrtu nemških politikov in vladarjev, namreč da brez ozira na življenje in obstanek drugih narodov in držav okoristijo in povečajo svojo državo, svoje blagostanje. Že ta samopašni pruski načrt, kateremu v žrtev sta pozneje padli tudi francozki pokrajini Alzacija in Lotaringija, priča o namenih nemške politike, le potem krivice delati v svojo korist. Kako pa nastopa danes nemška vlada na čelu s svojim cesarjem, da bi poznanske Poljake, katerih ozemlje pripada k pruski državi, tudi narodno zatrla in to jedino le iz vse-nemške ošabnosti, češ da v nemški državi ni prostora za kako drugo nego nemško narodnost in jezik! Znani so odloki pruske vlade, kateri prepovedujejo ne le vsako narodno gibanje med Poljaki, marveč ki prepovedujejo že poljski materi govoriti s svojim otrokom v svojem rodnom jeziku. Ali ko poljski otroci v šoli v Vrešenu niso znali odgovarjati na vprašanja pruskega učitelja-agitatorja, — pretepal jih je le-ta do krvi na povelje pruske vlade v Berlinu!

Ali kaj se zgodi! Ko so poljske matere začule v šoli bolestni krik svojih dragih otrok, svoje lastne krvi, spozabile so se v svoji ljubezni tako daleč, da so šle v šolo in se uprle proti učitelju krvoloku. Zaradi tega pa jih je

berolinska vlada obsodila v ječo po dve leti in jih tako odtegnila svoji rodbini. Jedna teh žrtev materine ljubezni je v ječi že umrla od tuge in vsled krutega ravnanja jetničarjev. Vrhunec v svoji brezobzirnosti pa je dosegla berolinska vlada s tem, da je prepovedala vsako nabiranje in sprejemanje milodarov za v ječi koprneče matere in njih otroke.

Tako nastopa pruska vlada v namen, da zatré in iztrebi se zdaj pruske Poznanske slovanski narod Poljakov!

Ko pa se je pretekli teden mudil nemški cesar v Poznanju, izrekel je to-le dvorezno zatrdilo: „Mi nočemo delati krivice nobeni narodnosti v naši državi, to pa zahtevamo, da Prusija ostane pruska“.

Nemci namreč iščejo v prizadevanju poznanskih Poljakov za ohranitev svoje narodnosti, namenov, da se Poljaki danes ali jutri tudi dejansko ločijo od Prusije ter si ustanove zopet svoje poljsko kraljestvo, kakoršno je svoj čas slovelo. To pa je le pretveza. Prusi kanijo ugonobiti sploh slovanske narode in države, v dokaz temu je vendar očitno vsenemško rovanje v Avstro-Ogerski, v Rusiji in na Balkanu, katerih dežel Slovani vendar ne pripadajo pruski državi! —

V pojavljanju machiavelističnega načela pa so še za jedno stopinjo naprej pred Nemci — Angleži. To so pokazali in še kažejo nasproti Burom. Buri so nizozemski narod in niti kaki Slovani temveč po pokoljenju germansko pleme, kakor i Angleži in Nemci.

Ali Angleži so sila sebičen narod in njih nameni gredo za tem, da si brezobzirno osvojé pol sveta tezemlje dočim že posedujejo pol — vode, t. j. morji. V tem svojem poželenju so izzvali vojno z Buri, katerih zlatonosni republiki Oranje in Transvaal so hoteli imeti. Koliko žrtev na življenju in denarju je to stalo Angleže, je znano. Ali dosegli so konečno svoj namen, čeravno ne z orožjem ker so njih čete že omagovale pred pogumom Burom, pač pa z uprav kramarsko zvijačo. Ko se je sklepal mir, obetala sta kot pogoje miru vrhovni poveljnik angleških čet lord Kitchener in guverner kap-

skih kolonij Milner, kateri ima največ na vesti vojno v južni Afriki, da se Burom povrne vsa škoda, da se osvobodi vse vojne ujetnike in da se sploh Burom dá vse svoboščine, katere so imeli prej kot svobodni republikani. A od vseh teh obljub Angleži danes ne izpolnijo niti jedne in ko so bili te dni burski voditelji Botha, Dewet in Delarey v Londonu pri ministru za kolonije, Chamberlainu ter ga opomnili teh obljub, jim je zatrjeval, da od vseh teh obljub ne stoji ničesar v mirovni pogodbi.

Kake nasledke utegne roditi to vedenje Angležev nasproti Burom, se ne ve, kaže pa Angleže v luči najgrših sebičnejšev, ki se ne sramujejo nobenih sredstev v dosego svojega namena.

Taka sredstva pa tudi kažejo, kako pogubno je machiavelistično načelo brezobzirne sebičnosti povsodi, kjer se izvaja, ker ono rodi neopisnega gorja in nesreče povsodi.

Ali kaj je Angležem za nesrečo ju-naškega burskega naroda, borečega se za svojo rodno zemljo, ali kaj je Nemcem za nesrečo poljskega naroda v Poznanju? Nič več in nič manje kakor je volku za trepetanje nedolžnega jagnjeta, s čegar krvjo si hoče nasititi lakoto. Ali vprašati se moramo: čemu vsa prizadevanja kulturonošcev, da bi človeka dvignili nad divjo zver, ako pa oni faktorji, ki se silijo vedno v prve vrste kulturne naprednosti, teptajo z nogami zadnjo sled človeškega kulturnega prava, in po načelih brutalnih sebičnikov v mislijo le na svojo korist a ne tudi na ono svojega bližnjega?

Politični pregled.

Avstro-ogerska nagodba v nevarnosti.

V dunajskih političnih krogih se širi trditev, da ni upanja, da pride do ugodne rešitve nagodbenega vprašanja. Pogajanja da se vrše le zaradi tega, ker je to izrečna želja vladarjeva.

Madžari za samostojno carinsko področje.

V Marosvasarhely-u je bil pretekli teden ljudski shod za samostojno carinsko področje. Na tem shodu je govoril tudi Košut, ki največ agitira za carinsko samostojnost Ogerske. Košut je rekel, da to vprašanje ni strankarsko, marveč da

„Ne morem!“ — to je bilo vse njeno govorjenje.

Ali odkod pa ta njena nerazumljiva trma?

II.

To se je začelo od onega trenutka, ko je bila že res izven nevarnosti in je pogledala v prvo v ogledalo. Ta pogled jo je presunil! Prej so jo zvali krasotico; vedela je, da je lepa in čutila je to — in to je bila njena radost — a zdaj? Ogledalo jej je kazalo odurno obličje, nakaženo od kozic, s hrapavimi lici in rdečimi trepalnicami. In prestrašila se je sama sebe in spet se jej je povrnila bolezen. Nihče razen nje ni vedel za ta strašen trenutek njenega življenja: ta slučaj so pripisovali nenavadni slabosti. Ali ko se je bila zavedla, povrnila se je v drugo življenje: uničeno, zagrenjeno. In čutila je brezkraino željo po smrti ter se srdila na vse, karkoli je zrla okrog sebe. Bila je nekoč lepota — in zato zdaj ni mogla več živeti. Odvzet jej je bil — po njenih mislih — najboljši, največji in najdražji zaklad; brez tega se jej je zdelo zdaj, da ne spada tje, kjer se je čutila pred enim ali dvema ted-

se tiče koristi cele Ogerske, katera da mnogo zgubi od skupne carine. Shod je soglasno sprejel resolucijo za carinsko samostojnost. — Glasila ljudske stranke se pa norčujejo iz Košuta ter pravijo, da dela Košut revolucijo le z jezikom in da njegovih groženj ni jemati resno, ker on je le „mali sin velikega Košuta“.

Nemški strah pred lužickimi Slovani.

Strah, ki ga povzročajo Nemcem Poljaki v Poznanju s svojo narodno borbo, je zadobil zdaj še nove večje oblike. Znano je, da so Prusi mislili lužičke Srbe že popolnoma izgubljene za slovanstvo in jih zaradi tega tudi niso narodno preganjali. Kar h kratu pa se je ta deloma že ponemčeni narod dvignil v zavesti, kako veliko krivico so mu storili Prusi, hoteči ga oropati narodne svetinje. Prvi pojav te zavesti lužičkih Srbov je bil da se je vršil te dni kongres lužičkega dijaštva, katerega se je udeležilo tudi nekaj Čehov. In zdaj je zavlada strah v Berlinu; nemški listi pišejo: „Še par takih shodov in vsem lužickem narodu se zbudi neugasna mržnja proti Nemcem“. Strah Nemcev, da se krivica utegne maščevati, je torej velik in — opravičen.

Kulturni boj v Franciji.

V zadnjem času je vihral upor proti nastopu Combesove vlade zlasti po Bretagni. Ljudstvo je tu teko odločno, da nič ne opraviijo vsi vladini koraki. Od zaprtih šol se odstranjujejo čez noč pečati in se v zavodih nadaljuje pouk brez ozira na vladino prepoved. Ljudstvo mej poukom straži zavode z orožjem in zlasti z gorjačami v katerih so nabiti želji. Po celi pokrajini pa odstopajo županje in občinski svetniki od svojih mest, da jim ni potreba izvrševati vladnih naredb. Škof v Quimperu je vodil procesijo, katere se je udeležilo 37 župnij. A v posebnem cerkvenem govoru je nadpastir dejal: „Ne maramo ne bojov, ne političnih demonstracij, zahtevamo le mir za svojo vero ter hočemo krščanske vzgoje za svoje otroke in vero za se. Pripravljeni smo dati raje življenje nego izgubiti svojo vero“. Vlada je sicer dovolila razne privatne šole, a je zaukazala, da se ne sme nikjer sprejemati za učiteljice redovnice. Ljudstvo se temu protivi in gospe ustanovljajo zasebne šole ter vsprejemajo le redovnice za učiteljice.

Rusija in Turčija.

Med Rusijo in Turško so v novejšem času nastala zopet politična nesoglasja. Uzrok temu je po eni strani odpor Arbanašev proti ustanovitvi novega ruskega konzulata v Mitrovici (v Macedoniji). Arbanaši so ruskega kon-

noma — kraljica! Kaj, s tem strašnim licem naj bi živela! S temi izpačenimi očmi naj bi gledala! Čaka njenega shujšanega in nagrder ga lica jej je plavala vedno pred očmi, in to je bila za njo taka muka, da tega ni mogla strpeti. — Čakala je samo smrti, in ko je zrla mati z novo nadejo na njo ter jo goreče prosila, naj živi, trgalo jej je srce. In namrščila se je pa je odgovorila: „Mati, pustite me; nikar me ne mučite!“

Nesrečna mati! Po cele noči je stala uboga pred podobo sv. Matere božje, se križala in se neštivilnokrat klanjala do tal z gorečim pogledom in srčno molitvijo na ustih. In vila si je roke in iz prsij jej je prihajalo obupno plakanje. Bolnica je obrnila polagoma lice in pogledala je najprvo mater, potlej pa podobo. V svetilnici je medlo brlela lučca in jedva osvetljevala srebrno obleko; krotko sta gledala obraza Zveličarja in njegove Matere, — ali Verin pogled je bil poln zlobe in srditosti. In obrnila se je zopet v steno in srce jej je silno bilo v prsih; in govorila je: „Ne morete mi pomagati, ne morete!“

LISTEK.

Prava lepota.

Bolgarski: J. Mihajlov.

I.

Nastopil je bil več Bolna Vera je bila zadremala in v hiši se je naselila enakomerna tišina. Mati Marija je sedela za mizo pod visečo svetilko ter urno opravljala neko delo. Duri v sosednjo spalnico so bile do cela odprte in vsak trenutek je mogla slišati tihe vzdihljaje bolne hčere. Njeno dobro postarno obličje je bilo še bolj nagubano zaradi muk in britkostij zadnjega tedna in bila je videti zelo tužna. Njena brezkraina radost, da se hčeri povrača zdravje, se je spremenila zdaj še v večjo skrb. Veri se je vračalo zdravje — ali kakšno je bilo to ozdravljenje? Še le nevoljna je bila ter se srdila na mater za to, ker je ni pustila — umreti! Prav uporno ni hotela ozdraveti; zamižala je in ležala po cele dni negibljivo, obrnjena v steno. Proti tej novi „bolezni“ zdravilstvo ni imelo moči. Da bi jej ostala hči pri življenju, je žrtvovala mati svoj pokoj in presedela je po cele noči pri postelji

bolnice ter jej stregla z največjo skrbljivostjo. Na sé je bila popolnoma pozabila, in žrtvovala je svoja skromna sredstva ter pozivala hčeri najboljše zdravnike. Ali kako zdravilo naj dobi proti tej upornosti, ko dekle prav ni hotelo živeti in jej je bilo zoprno vse, kar jo je spominjalo, da jej bo možno še živeti? In mati se je mučila in plakala, ničesar ni mogla storiti.

„Nočem živeti!“ govorila je Vera, in ni hotela niti živeža, niti zdravila. In delala je vse, kar je le mogla, da bi se zopet povrnila ona strašna smrtna pošast — in sicer takrat neodvračljivo — ona pošast, ki jej je bila že pogledala enkrat v lice. Mati jej je govorila vsa razburjena o življenju in sreči ter jo prosila, ali hči je le plakala.

„Ne morem, mati, ne morem!“ govorila je v enomer. In silila se je, da bi se ognila materinega pogleda, njene prošnje, polne obupnosti in skrajne ljubezni. In obračala se je k zidu ter se pogrezovala v svojo notranjost, in od tod je prihajal oni protest proti življenju, proti vsemu, kar greje in razsvetljuje jasno in radostno solnce.

zula jednostavno zaprli in ga pozneje spustili, a Rusija zahteva od porte za to dejanje zadoščenja in kazni krivcem. Ker se pa turška vlada boji nemirov, bo stvar težko šla.

Drugi vzrok pa je, ker porta ne dovoli ruskim torpedovkam pot skozi Dardanele. To je najnovejši spor med Rusijo in Turčijo a upati je, da Turčija odneha kakor po navadi, iz strahu pred Rusijo.

Domače in razne novice.

Odlični gostje v Gorici. — Nj. kraljeve Visokosti Karol Bourbonški in Marija Berta prišla sta v soboto v Gorico. Obiskat sta prišla svojo mater nadvojvodinjo Beatrico Austria d'Este.

Za „Šolski Dom“ došlo je namenu upravnistvu: Obitelj Bunc v Komnu. V časten spomin svojega nepozabnega očeta 50 K.

Srečna hvala!

Pogreb Ivana vlt. Nabergoja. — V petek dopoldne so položili k večnemu počitku na pokopališču v Proseku telesne ostanke Ivana Nabergoja. Udeležba pri pogrebu je bila uprav ogromna. Ljudstva je prišlo od blizu in daleč vse polno, da izkaže zadnjo ljubav možu, katerega celo življenje je bilo posvečeno boju za obstanek in prosveto slovenstva ob Adriji. K pogrebu so prišli tudi državni in deželni poslanci: Povše, dr. Ferjančič, Spinčič, dr. Trinajstič, Mandič in drugi, nadalje vsi tržaški slovenski mestni svetovalci in veliko drugih slovenskih odličnjakov od blizu in daleč ter več društev z zastavami. Krsto in velike vence sorodnikov in društev so nosili člani pevskega društva „Hajdrih“ s Proseka in jeden član tega društva je nosil pred krsto blazinico z vitežkim križcem, ki ga je pokojniku podelil Nj. Veličesar. Pred hišo in ob grobu so zapeli perci društva „Hajdrih“ žalostinko „Nad zvezdami“. Na grobu sta govorila predsednik političnega društva „Edinost“ prof. Mandič in državni poslanec dr. Ferjančič. Ob govoru Mandičevem udeleženci niso mogli vzdrževati se solz in z govornikom vred je vse glasno jokalo. In zdaj krije lahka domača zemlja moža, ki si je pridobil za naš narod in našo politično stvar ob Adriji toliko zaslug, kakor morda ne kmalu kateri. Zato mu vsi Slovenci ohranimo hvaležen spomin!

Vpisovanje na tukajšnji srednjih šolah. — Čudili smo se odredbi gimnazijskega ravnateljstva, ki določa da se vpisujejo dečki hoteli stopiti v I. gimn. razred, že 10. in 11. sept., a istotako tudi oni, ki žele stopiti v pripravnico, dočim je določen začetek šolskega leta še le z 18. septembrom. To se nam zdi toliko bolj čudno, ker je na realki v tem pogledu drugače vredjeno in se tam vpisovanje v I. razred vrši še le 15. t. m. Vprašamo: zakaj na gimnaziji tako a na realki drugače? Vprašamo: kaj naj delajo otroci od 10. pa do 18. sept. v Gorici? Ali naj se potepajo, ali pa naj se vrnejo domov, posebno oni, ki bivajo daleč gori v naših hribovskih vaseh, in kateri potrebujejo več ko celi dan za to potovanje? Ali se hoče s tem naše ljudstvo šikanirati kalli? Ali je to obzirnost bodisi do starišev, ki morajo za otroke brez potrebe toliko več trošiti ali

je pa to obzirnost do otrok, katere se prikraša za te dni na čistem svežem zraku, katerega bi od 10. do 15. sept. kakor oni ki se vpišejo na realko, uživali na deželi, katerega pa v Gorici v tako zaprašenem mestu zastoj iščejo.

Nemoralni potuhneneci. — „Soča“ v svoji 98. številki, ne da bi jo kdo po tem vprašal, rije z nova okoli psovke „stare k...“, katero je zaljučila pred nogo onim narodnim damam, ki so si upale udeleževati se narodnih zabav v Goriški čitalnici, ne da bi jim bil dal za to dovoljenje znani „profos“ v gosposki ulici. Zdaj — „izjavljajo“, da tistega pomena, kateri hoče dati „Gorica“ besedi „k...“ ni imela njih pisava.

No, „Gorica“ ni dajala besedi „k...“ ne tega ne onega pomena, ker ve, da si „Soča“ le pobalinsko izmišlja, pač pa je dala ta „pomen“ „Soča“ še v številki od 9. marca 1901 ko piše: „Aloisius je rekel da gre na „izložbo starih... ne, ne, ne, ne morem dalje zapisati tiste grde besede“. Kdo je torej dajal pomen tej besedi in kdo so tisti, katerim „politika“ ne gre izpod rok brez zlobnega podtikanja? Nemoralni potuhneneci okoli „Soče“ so to, katerim sploh ni ničesar resno, nego blatenje svojega bližnjega!

Samomor. — V nedeljo predpoludne okolo devete ure pogrešali so pri „Treh kronah“ hlapca Petra Graunerja, ki je imel posla v hlevih. Ker ga niso mogli najti, šli so ga iskat na senik. Tam so ga v resnici našli, ali — obešenega. Ko so prišli do njega, bil je že mrtev. Pravijo, da je bila uzrok samomoru srčna hiba, ki ga je močno nadlegovala in vsled katere je veliko trpel.

Toča. — Hudo je pripekala vročina po Krasu in suša je bila velika. Težko so pričakovali ljudje dežja. V soboto pa je nebo pooblačilo, a mesto dobrodejnega dežja vsula se je debela toča, ki je napravila mnogo, mnogo škode na vinskem pridelku, ki ga na Krasu letos obetal obilo poplačati trul vinogradnikov. Toča se je v kratkih presledkih trikrat vsula in ako smo dobro podučeni, napravila je največ škode okolo Dutovelj in Pliskovice ter sploh v sežanskem okraju.

Katoliško društvo slovenskih učiteljic bo imelo dne 17. septembra ob 4. uri popoldne svojo redno zborovanje. M. H. W.

200 letnica nastropne slike v stolni cerkvi. — Včeraj je preteklo 200 let odkar je dovršil slikar Gualio nastropno fresko sliko v stolni cerkvi, predstavljajočo „Nebeško slavo“.

Konstituiranje kupčijske zbornice v Gorici. — V soboto dne 20. t. m. se konstituirala novi odbor kupčijske zbornice v Gorici, pri kateri priliki se bode izbral predsednik, podpredsednik ter se volili nekateri drugi odseki.

Vipavska železnica. — Govori se, da se je morala odgovoriti otvoritev te železnice od 15. t. m. na kasnejo dobo tega meseca zaradi tega, ker niso še vsa dela popolnoma dovršena in pa ker se v teh dneh otvorijo štiri druge železnice, na Predaleškem, na Koroškem in dve na Češkem.

Nesreča. — Posestnik France Pečenko iz Rihemberga je peljal opeko. Pri tej priliki je padel tako nesrečno z voza, da si je zlomil levo nogo in se močno

znanjal veliko obče kristjansko radost: te noči se je rodil Zveličar, jutri je bil velik praznik — božič. Mati Marija se strese, pusti delo in potihoma — v mehkih brezpetnikih stopi v spalnico.

„Ali neki spi ali budi?“ reče si, pa pogleda negibljivo na postelji ležečo jedinico. Starka se približa do ikonostas*) in prav pazljivo popravi lučco v svetilki. —

In pri njenem svitu se je prepričala, da jej hči ne spi. Vera je ležala — kakor vselej — ravnodušno in tiho sé svojo strašno skrivnostjo v prsih; tej skrivnosti je odstopala mati Marija — kot neznanemu sovražniku — brez borbe svoj zaklad, življenje jedine, „oboževane“ hčerke. Tū se spusti na kolena in se vglobi z vso dušo v molitev, v kateri je zdaj dobivala edino tolažbo.

III.

Bolnica je ležala negibljivo: Tudi do nje je bil dospel udarec klepala, in slišala je, kako se je razlegel njegov prazničen in radosten zvok. In spomnila se je, kako je pozdravljala ta praznik druga leta. Spomnila se je mrzlih nočij in krasne boljarske hiše in njihovega izvoščka Petra, zavitega v lep, velik ko-

ranil na roki in na obrazu. Prenesti so ga morali v bolnišnico.

Ogenj. — V nedeljo zvečer pogo-rel je hlev (štala) pri Eliz. Fornazarič iz Bilj. Ljudje so ogenj kmalu pogasili. Kako je nastal ogenj, ni znano. Škode je okolu 800 kron

Andrej Petrovič, oni mladenič, kateremu je železnica v Prvačini strla nogo je preteklo soboto umrl za zastrupljenju krvi. V lepem sprevodu iz Gorice pokopali so ga na pokopališču v Bukovici.

Zaključek morskega kopališča v Gradežu. — V nedeljo popoldne se je zaključilo kopališče v Gradežu.

Laška šola v Opčinah. — Iredentovski „Indipendente“ pozivlje tržaški magistrat, naj ustanovi laške šole tudi v gorenji okolici in sicer naj prične na Opčinah. In tako naj nas ne potujčijo, če nam ustanavlja c. kr. vlada laške šole, laški magistrat pa laške tudi tam, kjer bi morale biti samo slovenske? Koliko časa bodo še trajale take razmere?

Nesreča v bobinskem predoru. — Pretekli teden se je v bobinskem predoru prezogod razstrelila mina in je pri tem ubilo dva delavca.

Političen obhod bohinske železnice. — Kakor poročajo li ti, prične političen obhod bohinske železnice 18. oktobra t. l.

Poštni promet za županijo Podgoro se bode odslej vršil v sledečem redu:

Dostavljala se bodo: a) Navadna in priporočena (rekomandirana) zasebna in uradna pisma, dopisnice, časopisi, pošiljatve pod zavojem in pošiljatve z uzorci, povratni in poizvedovalni listi, istotako brzojavke, ki dohajajo s pošto; b) denarna pisma z vsebino do 1000 kron, pošne nakaznice in povzeta se zneski do 1000 kron za vsako pošiljatev, potem naročilne nakaznice z neomejenimi zneski; c) tvorne pošiljatve, če njihova teža ne presega 3 kilogramov in vrednosti 1000 kron za pojedino pošiljatev in če selski pismonoša vsega skupaj nima čez 10 kilogramov nositi; d) avisi za vse one denarne in druge pošiljatve, koje se pa gori omenjenih določil ne morejo dostavljati, kakor tudi železniški avizi; e) pisma in pošiljatve poštne hranilnične urada, in slednjič f) poštna naročila brez ozira na to, koliko se ima iztirjati. Za dostavljanje v hišo plačati je temeljem poštno-pristojbinskega reda za promet v avstrijskem poštnem ozemlju naslednje pristojbine: a) za pošne nakaznice (plačilne nakaznice poštne hranilnične urada) z denarnim zneskom, kakor tudi za pisma z nakazano vrednostjo po 10 vin. b) za zavitke (pakete) po 15 vin. za obvestila v pismih z nakazano vrednostjo ter v zavitkih (paketih) plačati je pristojbino po 3 vin. Te pristojbine smejo se tirjati le v slučaju, da se je pošiljatev v resnici dostavila. Plačevanja pristojbin z a dostavljanje ni nihče oproščen. Selski pismonoša prodaja zajedno pošne in brzojavne vrednotnice. Ona nepriporočena pisma, dopisnice, pošiljatve pod zavojem, vzorci in brzojavke, koje devljejo stranke v nabiralnik v Pevmi, ima selski listonoša vselej, kadar pride v imenovane kraje, iz nabiralnika vzeti in c. kr. poštnemu uradu oddati. Za pobiranje nepriporočenih pisem, pošiljatev pod za-

žuh, spomnila se je tudi glasú svojega očeta, in pa sankanja po gladki sneženi cesti, pa cerkve in plemiškega gradu, ki sta se potapljala v jasen, božanstven blešk. Spomnila se je mnogo minulih stvari in užaljena duša jej je občutila nekaj davno pozabljenega, milega in dragocenega. Ni se domišljala vsebine kake molitve, ali posamičnih obrazov kmetijskih, niti sebe — kakoršna je bila takrat — ali spominjala se je nečesa v obče divnega; in v tem nenavadnem razvnetju čustev so ji utihnile in ugasnile njene tužne misli. Glej, že je bilo nekoliko let, kar ni napravljala in zaljšala jelke z vaškimi devojkami, kar jih je tako zelo radostilo, da so se jim otročje oči veselo svetile.

Tedaj je vedno napravljala darove — ali sama, ali skupno z materjo in v ta namen ste jeli delati obe že nekoliko tednov pred božičem. — Oče jej je bil umrl. Spominjala se ga je prav dobro; pomnila je njegov krasni, strogi obraz. Ljubila ga je, ali tudi bala se ga je, kakor vsi drugi: dá, še mati sama se je bala in trepetala pod njegovim strogim pogledom. Taka strahljiva, krotka ženica pač ni mogla biti srečna s takim možem, kakoršen je bil Verin oče. V prsih tega

vujem ali z vzorci, dalje dopisnic, brzojav in hranilnik vlog do 10 kron ne sme zahtevati nikake pristojbine. Dalje spada v delokrog selskega pismonoše posredovanje pri oddaji priporočenih pisem, poštih naročil, zaprtih denarnih pisem do vrednosti 1000 kron za pojedini komad, poštih nakaznic do 1000 kron za pojedino nakaznico, tvornih pošiljatev do uteže 3 kilogramov in vrednosti do 1000 kron za vsak komad, če nabrane tovrne pošiljatve vse skupaj ne tehtajo nad 10 kilogramov, nadalje ulog v poštno-hranilničnem in čekovnem prometu do 1000 kron za vsako knjižico oziroma vložni list. Sprejemanje teh zadnje imenovanih pošiljatev vrši se v to določenih prostorih v krajih, koji so v potovnici navedeni in potrjuje selski pismonoša sprejem z oddajnimi listi. Za pošiljatve z nakazano vrednostjo nad 100 kron, pošne nakaznice nad 100 kron potem za take pošiljatve, glede kojih selski listonoša ne more presoditi, je-li so dopuščene ali ne, oziroma kojih pristojbin ne more izračunati, in za uloge v poštno-hranilničnem prometu, izdaja le-ta časasne oddajne liste, ktere je pri prihodnjem prihodu v kraj zamenjati z originalnimi oddajnimi listi (recepisi) izdanimi od c. kr. poštnege urada. Za priporočene pošiljatve, pošne nakaznice, pismo z nakazano vrednostjo ter za zavitke (pakete), koje selski pismonoša na svojem obhodu pobira, treba je, ako se iste po poštne uradu, pri katerem je selski listonoša v službi, dalje pošiljajo ali pa dostavljajo, poleg poštne in drugih pristojbin še posebno pristojbino plačevati; le-ta znaša za zavitke (pakete) 15 vinarjev, za druge pošiljatve pa 5 vinarjev ter se mora v naprej poravnati. Za pobiranje hranilnih ulog nad 10 kron ter ulog na položnice v čekovnem prometu poštno-hranilničnege urada plačevati je v naprej pristojbino 5 vinarjev. Plačevanja teh pristojbin ni nihče oproščen. Za pobiranje (sprejemanje) nepriporočenih pisem, pošiljatev pod zavojem in pošiljatev z uzorci, dalje dopisnic, brzojavni in hranilnih ulog do 10 kron ne sme listonoša nikakih pristojbin zahtevati, kakor tudi ne za pobiranje pisanj in poštne prostih pošiljatev mej poštno hranilnico in strankami. Selski listonoša sme na lastni račun prevzemati in izročevati ustmena in pismena naročila in druge priprave predmete, koje mu naročniki poverjajo po njegovem obhodu iz poštnege urada in koje isti dostavi, predno se je povrnil nazaj na poštni urad. Odškodovanje za ta njegov trud vršiti se ima po dogovoru se strankami, vendar ne sme selski listonoša v nobenem slučaju več zahtevati nego mu gre po tarifu za krajevne pošiljatve, tudi se ne sme v tem slučaju pristojbine za dostavljanje ali pobiranje zaračunati. Poštna uprava je pač odgovorna za pošne pošiljatve, koje dostavlja in pobira je selski listonoša obvezan, nikakor pa ni odgovorna za one pošiljatve, koje oskrbuje le-ta na lastni račun.

O napadu na urednika lista „Il Sole“ v Trstu je preiskava marsikaj zanimivega dognala. Iz podatkov dotične preiskave sledi: Glavni urednik lista „Il Sole“ stanuje prav v isti hiši, kjer je tiskarna tega lista. Ko je hotel iti v soboto ob 12-45 po polnoči iz uredništva,

nedolžnega bitja se je skrivalo zelo mnogo ljubezni in nežnosti; in vse to je vsipala neprenehoma na glavo svoje jedinice — Vere. Ali ko jej je bil zbolel soprog — tedaj je nekako pohitela, da popravi minuli izgubljeni čas, pa je čuvala pri njem in mu stregla s tako skrbjo in s tako neizčrpljivo nežnostjo, da je to moralo ganiti surovo starčevno srce.

„Ljubi svojo mater!“ rekel je Veri, ko je umiral. Mati Marija je plakala neutolažljivo nad njim.

Ko je bila Vera odrasla, jela se je dolgočasiti v vasi; kajti vedela je, da je krasotica, in hrepenela je po društvu, dvoricah, po mestnih zabavah in vesellicah, o katerih so jej pravile njene tovarišice in o čemur je brala v vseh povestih kar jih je bila prečitala. In mrmljala je ter želela živeti v mestu; in uboga mati jej je naposled morala izpolniti željo. To je res stalo mater marsikatero žrtev, ker je bila vselej delavna in je ljubila vas, vaščani pa njo; ali za svojo jedinico je ugrešila vse. In tako je Vera dosegla svoj smoter: prišla je v veliko obljudeno mesto, ponovila je prejšnja znanja in sklenila nova, živela ne-skrbno in se radovala zabavnih „zmag“...

(Dalje pride.)

*) lesena priprava mesto zvona.

*) stena se svetimi slikami.

ki je tudi v tiskarni, v svoje stanovanje, napadla sta ga zavratno dva človeka. Urednik, z imenom Cuttin, zagnal je na ves glas krik: „Na pomoč“, na kar je pritekel iz tiskarne korektor z revolverjem in izpustil dva strela, na kar je jeden napadalec zbežal po stopnicah, drugi pa skozi vrata na ulico. Strel je privabil stražo, ki so aretirale enega, ki je že zbežal po stopnicah. Na policiji so izvedeli, da se imenuje ta po stopnicah v gorenji nadstropje pobegli napadovalec Dobrila in da je demokratični socialist. Ovadil je na policiji tudi svojega sodruha R. Petronio. Izjavil je, da sta prišla s posebnim ključem v vežo, ko je vratar ugasnil plin in da sta čakala od 15-15 ure v temi na Cuttina. Ker „Il Sole“ že nekaj časa prav hudo napada odbornike demokratične stranke in jim s številkami dokazuje, da krađejo od ubogih delavcev težko zaslužene groše in jih navadno nazivlje z besedo „latovi“, sklepa iz tega „Il Sole“, da je ta napad z vsem tem v zvezi. V sobotni številki se je glasilo demokratov zelo hudo zagnalo v lastnika lista „Il Sole“ Camberja. Reklo mu je, da Camber ni niti vreden, da bi ga sprejeli v kako ječo itd.

Predsednik Ital. polit. društva „Dante Alighieri“ se je mudil zadnje dni v našem Primorju. Ta laški senator in bivši naučni minister, Pasquale Villari se je prišel prepričati, če je Primorska že zrela za odpad k Italiji. V Trstu so ga irredentovski kolovodje navdušeno sprejeli in ga potem peljali k shodu ital. pol. društva v Piranu, potem pa po raznih isterskih mestih. Tudi v Dalmacijo je šel. A vzel je seboj prepričanje, da je grozdje še prekislo ter da bo treba še čakati.

Manifestacijski shod za slovensko šolo v Trstu se je vršil v nedeljo popoldne pri sv. Jakobu v Trstu. Udeležba je bila ogromna in dostojna. Namen shoda je bil dokazati vladi in svetu velike krivice, ki se gode v Trstu živečim Slovincem s tem, da 9000 slovenskih otrok v Trstu nima srednjih šol, a 5360 otrok nobene ljudske šole.

Na shodu so govorili razni govniki, katerih besedam je ljudstvo navdušeno pritrjevalo ter soglasno zahtevalo da bodi konec odlašanja z ljudskimi šolami za tržaške Slovence s katerim jih trpinčita vlada in magistrat

Shod slovenskih katoliških nepolitiških društev. — V nedeljo 7. in v ponedeljek 8. t. m. se je vršil v Ljubljani v „Kat. Domu“ shod katoliških nepolitiških društev. Zastopanih je bilo 77 društev z okoli 500 delegati. Več društev je prišlo z zastavo, bilo je vmes tudi več hrvatskih društev. Ob 7 uri je bila sv. maša v Križevnikih, kjer je g. dr. E. Lampe v svečanostnem cerkvenem govoru poudarjal, da katoliška društvena organizacija temelji na višji izobrazbi duha in srca ter na resnici in pravici in ima baš zaradi tega neminljivo življenjsko silo.

Ob 9. uri zjutraj je pričelo zborovanje, katero je otvoril predsednik „Zvezinega“ odbora č. g. Luka Smolnikar. V svojem otvoritvenem govoru je dejal, da je neresnična trditev nasprotnikov, da bi „Zveza“ delala za poneumnevanje ljudstva, dočim baš ta shod znova kaže nasprotno, namreč, da hoče duševni kapital slovenskega naroda plodonosno naložiti, kar bo pripomoglo v to, da bode o Slovincih mogel vsak narod s spoštovanjem govoriti.

Predsednikom shoda je bil soglasno izbran g. dr. Jan. Ev. Krek.

Na to je zbor prešel na razpravljanje posameznih točk, kakor o notranjem poslovanju „Zveze“, o snovanju in vodstvu kat. nepolitiških društev, o organizaciji shodov, o izbiranju govornikov, o potrebi strokovne organizacije, o hrvaško slovenski zajednici, o dunajski osrednji zvezi, časnikarstvu itd. Sprejele so se razne resolucije glede nalog „Zveze“ mej katerimi je jako važna ona iz strokovne organizacije in ki se tako-le glasi:

a) po posamnih krajih naj se ustanovljajo strokovna društva, ki naj sprejemajo delavce ene stroke brez vsakega drugega ozira, da branijo njihove zadeve, pa tudi izvršujejo vse druge posle socialnega društva;

b) kjer to ni mogoče, naj se v naših strokovnih društvih uvedo strokovni oddelki;

c) vsako strokovno društvo in vsak strokovni oddelk naj ima svoj poseben strokovni sklad, ki ga strokovno društvo odloči od navadne udnine, strokovnega oddelka člani pa plačujejo posebej;

d) strokovna društva, oziroma strokovni oddelki naj se združijo v večjih, najboljših — državnih strokovnih zvezah

V ponedeljek se je vršil vspeled po istem redu.

K sklepu so se volili pokrajinski pomožni odbori. Za Primorsko je izvoljen sledeči:

Za mesto Gorica gg.: Dr. Andrej Pavlica, stolni vikarij in predsednik „Katoliškega delavskega društva“; Svitoslav Premrou, vodja centralne posojilnice; za Trst gg.: Jakob Ukmar, kapelan v Rojanu pri Trstu; Urh Tul, duhovnik pri Trstu; za ostalo Primorsko gg.: Ciril Vuga, kapelan v Kobaridu na Tolminskem; Ant. Kosmač, župan v Cerknem na Tolminskem; Jožef Mrevlje, posestnik na Vipavskem; Ivan Rejec, kapelan v Dornbergu.

Črno vino kot zdravilo za govedo. — Nekemu veleposestniku je obolelo dvoje mladih telet na prebavilih. Ker ni bilo hitro pomoči pri rokah, spomni se posestnik, da ljudje, ako obolijo na prebavnih organih, rabijo dobro črno vino, katero vsikdar pomaga odstraniti bolezen. Gre v klet kjer je imel v solju izborno črno kapljico ter vlje vsakemu od telet po pol litra v goltanec. Prvi upliv je bil tak, da sta se teleta vpijanila ter začela skakati; ko pa sta se streznila, začela sta hlastno jesti hrano. Tako sta bili živali rešeni. Kar je zares zdravilnega v črnem vinu, to je čreslovina, o kateri je znano, da pospešuje prebavljanje.

Živa kača v želodcu. — Neki Boschero v Trevisu je čutil že dolgo časa slabosti v želodcu in ni mu pomagalo nobeno zdravilo. Te dni pa se mu izvije h kratu 50 cent. dolga kača iz grla, katero je nosil že več časa v želodcu.

Avstrijski listi prepovedani na Ogerskem. — Češki „Narodni Listy“ iz Prage in „Ostdeutsche Rundschau“ iz Dunaja so prepovedani na Ogerskem, ker poročajo o dogodkih v Zagrebu.

Anarhistična šola. — Londonski časopisi poročajo pravo pravcato amerikansko novico. Anarhist Prink iz Čigage namerava namreč ustanoviti ob letu na dan umora Mac Kinley-a anarhistično šolo, v koji naj bi se poučevalo o shodih, agitacijah itd.

Francoski podpolkovnik St. Remy, ki ni hotel dati vojaštva na razpolago ob zatvoritvi kongregacijske šole, je prišel pred sodišče. Pred sodiščem je povedal, da se bolj boji sodbe božje, ko sodbe tega sveta. Sodišče ga je oprostilo.

Koliko je katoličanov na zemlji? — Po najnovejših številih je na zemlji 270 milijonov katoličanov, 151.510 katoliških duhovnikov, 199.049 redovnikov in 456.990 redovnic.

Odlok prihaja ime „časnikarska rasa“? — „Časnikarsko raco“ je spravljal svet začetkom 19. stoletja Bruseljec imenom Cornelissen. Spisal je podlistek o požrečnosti rac in kot dokaz navedel, da je imel zaprtih 20 rac. Ena rasa je takoj prvi dan zmanjkala. Snedle so jo tovarišice. V 19 dneh ostala je samo ena rasa, ki je snedla tekom tega časa vse svoje tovarišice. Ta dogodka je bila ponatisnjena v vseh takratnih časnikih in ljudje so ji dali naslov „časnikarska rasa“.

Štrajk ker se ne smejo ženiti.

— Iz Chicago se poroča: Uradniki tukajšnje „First National“ banke so radi najnovejše odredbe bančnega ravnateljstva zelo razburjeni. Ravnateljstvo je namreč prepovedalo ženiti se vsem onim uradnikom, kateri nimajo 1000 dol. letne plače. Več uradnikov je moralo dan svoje poroke preložiti, ker inace bi izgubili službo. Vodstvo banke sicer trdi, da to ni istina, toda uradniki zatrjujejo, da se vsakdo bode moral od banke posloviti, kdor se oženi in nima 1000 dol. letne plače. Radi tega nameravajo uradniki pričeti s štrajkom.

Zgodovina brade. — Stari hebrejci so bili ponosni na svoje dolge brade; ravno tako vsi drugi narodi sploh in za Mohamedana je do sedaj sveta prisega, ki jo stori „pri bradi prerokovi“. Egipčani niso nosili brade in ravno tako Rumljani ne in sicer šele od leta 452, kakor piše Plinij. Etrurci so imeli dolgo spičasto brado. Aleksander Veliki je prepovedal svojim vojakom nositi brado, ker bi jih baje sovražnik za brado ujel. Anglosasi so nosili brado do pasa in Viljem I. je to navado prepovedal, vendar je vedno trda šla in ob času Henrika VIII. je bila celo postava, da mora v gostilni še enkrat toliko plačati, kdor ima najdaljšo brado. Cesarica Elizabeta je celo izdala postavo, da mora vsak 3 šilinge plačati, kdor želi nositi brado. Na Francoskem je nekako zgodovinska brada Henrika IV. Na Neapolitanskem so celo siloma vojaki gonili „kosmatince“ k brivcem. General Haynau je imel brado dolgo skoraj pol metra in husarski dostojanstveniki so imeli navado nositi brke 12 do 18 palcev dolge.

Dragoceno pohištvo. — V gradu nekega angleškega velikaša nahaja se

postelja, ki je stala v svojem času 160.000 mark. Obdana je z rudečo, z zlatom vezano svilo. Istotam je velika štirinoglasta miza iz čistega srebra. Francoska rodbina Otvaj ima posteljo, ki se veliko ceni; vsa notranja oprava postelje je iz najfineje črne svile. Iz časa francoskega razkošja na dvoru nahaja se v pariškem muzeju postelja, ki je stara tri stoletja. Deloma je iz mahagonijevega lesa, ter umetniško izrezbana. Francoska vlada je pred kratkim zavrnila ponudilo 280.000 kron za to posteljo, katero svoto je ponujal nek Anglež. Na Kitajskem biva družina z imenom Kighan, ki ima zbirko prekrasnih starinskih mobilij kakih 50 kosov. Vrednost zbirke ceni se na en milijon, vendar je ponujal milijonar Henri Grant, ki je svoje stomilijone pridobil z zidanjem železnice, poldrugi milijon za zbirko pa je vendar ni dobil. Nekaj stolov 12 stoletja iz te zbirke, prodanih je bilo po 20.000 kron posamezni. Dve mali mizici iz časa Ludovika XIV. kupil je vojvoda Ledski za ceno 300.000 kron. Dragoceni glasovir poseda Novjorški bogataš. Dal je zanj 200.000 kron. Vrednost instrumenta obstaja v umetno-udelanih biserih in slikarjih. Brezdvomno najdragoceneje pohištvo pa ima nek indijski poglavar Maharod jabs. To pohištvo obstaja iz četrto stolov, treh mizic in enega naslonjača, kar vse je izdelano iz same slonove kosti. Podaril ga je sedanjemu poglavarju čestilec indijskega boga, katerega je menil s tem darilom posebno častiti. Pred petimi leti ponujal je kalifornijski milijonar Ashburg dva milijona za teh osem kosov, toda lastnik teh redkostij smejal se mu je v zobe rekoč, da kaj takega na celim svetu za ves svoj denar ne najde.

Narodno gospodarstvo.

Jesensko in zimsko delo na travniku.

Na dobro polja se danes vse preveč zanemarljajo travniki. Ako bi v tem zanemarjanju hoteli videti kako korist, bila bi k večjemu ta, da se po zanemarljenih travnikih nabira raznega travniškega bilja, ki služi za gnojilo, t. j. travniki se na ta način sami gnojijo. Ako pa bi zanemarljali oranje, t. j. polje, bila bi to le škoda. Ali izkušnja uči, da se dobro oskrbovani travniki tako ali še bolje izplačujejo kakor njive in to mora odpreti vsakomur oči, da je neopravičeno zanemarjati vzgojo travnikov.

V čem pa prav za prav obstoji gojitev travnikov?

Prvo delo na travnikih v jeseni je, da se regulira na onih travnikih, na katere se more spuščati vodo, vlago. Prevlažni travniki dajo kislavo travo in mah, a presuhi razno neprebavljivo bilje. Ni pa treba preveč skrbeti za odvajanje vode s travnikov, kajti to delo je vendar jako priprosto, treba le izkopati nekaterih odvodnih jarkov, pa je delo opravljeno. Po košnji otave pa se morajo ti jarki dobro iztrebiti. A drugo potrebno delo v jeseni je brananje. Namen tega je dvojen: da se prezači tla in odstrani mahovje in razne krtovine. Zrak mora imeti pristop v tla, ker razna bilja dobivajo pod uplivom zračnega kisika ono raščo, ki je potrebna, da nosi korist. Njiva se razorje in se s tem prezračuje; na namakanih travnikih nosi voda seboj kisik. A na travnikih, ki se ne namakajo, je to drugače. Prekopavati jih ne smemo, ker s tem oškodujemo korenice, zato je najbolje brananje in po tej poti dovajanje zraka v tla.

Ako raste na travnikih mah, treba brananje tako dolgo ponavljati, dokler se ves mah ne odstrani. Za to delo se rabi posebna travniška brana.

Kako pa bode delo na namakanih travnikih?

Z jesenskim namakanjem travnikov se mora pričeti 15. septembra a zadnji čas vsaj 1. oktobra. Čim prej se s tem prične, tem bolje, ker jesensko namakanje je najbolje. Voda ima v jeseni največ gnojiva s sebi, katero se je zbralo po polju in potih iz vasi. Vsled tega je ta voda tudi toplejša ko zrak in trava se pod njo veliko lepše razvija in lože prebije zimo.

Le škoda, da posestniki navadno prepozno pričnejo z namakanjem, t. j. še le potem, ko nimajo več drugega dela, a potem se čudijo, ako namakanje nima zaželjenega uspeha, pa dajo krivdo vodi in ne sebi.

Posebno važno je vedeti, koliko se sme namakati travnike. Ako je voda, katero se spušča na travnike, zelo gnojna, tedaj ni treba travniku drugega gnojenja nego da se enkrat spusti tako vodo nanj. Predolgo pa travnik pod vodo ostati ne sme, marveč se mora voda odvajati in po malo zopet napeljavati. Kjer se vodo pušča predolgo na travniku, ond nima

zrak pristopa k tlom in zaradi tega požeeno razne kisle trave.

Namakati se smejo travniki tako dolgo, dokler ne nastopijo hudi mrazovi. Manjši mrazovi v mesecu novembru in grudnu ne škodujejo. Ako pred velikim mrazom ne spustimo vode s travnikov, zamrzne, in zato je bolje vodo odtočiti pred mrazom.

Zimsko namakanje prične decembra in traja do februarja. To pa se sme le kadar je južno vreme, ob hudi zimi naj se opusti.

Ako voda na travniku zamrzne, spusti naj se ko nastane južno vreme, nanj vodo, da led izpere.

Potrebno pa je omeniti še jedno važnost v jesenskem delu na travnikih, in to je sejanje trave.

Trava se takorekoč vedno bori med seboj za obstanek; ona trava, ki najde v tleh za se povoljneje pogoje, iztisne drugo, a bodisi da mahovi, predenjci in razne kisle trave niso tako izbircni kakor dobre trave, tedaj ti škodljivci zagospodarijo na travnikih. Zavoljo tega je treba, da se dobra trava od katere je odvisna vrednost travnika, seje. Najbolje je sejati po drugi košnji v jeseni, a nikakor ne po leti, ker po leti bi bujna trava lahko zadušila mlade biljke.

Uspeh sejanja pa je zagotovljen le tedaj, ako se travnik pred sejanjem zbrano dobro opraska, a po sejanju pravilno oskrbuje.

Kdor se ravna po teh pravilih, bode gotovo pridelal več dobrega sena nego pa oni, ki travnik zanemarlja.

Zoper prašičjo „moro“.

Bolezen prašičev, pri kateri pravijo da prašič mora sesa, je bolezen v prebavilih, ki je spojena z neko revmatsko boleznijo. Vzrok bolezni je pokvarjena krma, zlasti pokvarjeno žito in presilno krmiljenje z žitom, s sočivjem, z otrobi itd. Bolezen se posebno rada pokaže, kadar se preide od slabe krme na boljšo. Takim prašičem je predvsem odtegniti vsa močna krmila ter jim je pokladati krompir, kislno mleko, repo, zeleno krmo itd. Kot zdravilo se prašičem daje na dan po 50 gramov grenke soli.

Redilna vrednost jaje.

Dasi so jajca jedna najzdravejših jedil, vendar se premnogokrat še greši z vživanjem istih ter se premalo zna za njih redilno vrednost. O tem piše predstojnica neke gospodinjske šole v Nemčiji sledeče: Jako napačno je, da se bolniku, ki potrebuje moči, da v ta namen jajeji rumenjak v juhi, beljak pa se vrže proč kot nerabljiv. Glavno, kar ima hranilno vrednost, je beljak, rumenjak ima svojo vrednost največ zaradi maščobe.

Enako napačno je, da se vživa surova jajca. Surov beljak se v želodcu nikakor ne razkroji tako kakor kuhan, temuč ostane kakor težka tvarina v želodcu, ter se le prav polagoma izgublja. Še celo trdo kuhana jajca so ložje prebavljiva kakor surova. Najredilnejša so jajca, ako se jih mehko skuha brez drugih dodatkov. Vporaba jaje je velike vrednosti v gospodarstvu človeškega organizma, glede redilne moči, kakor tudi glede dobrote jedila samega. Vendar pa je prislovica: „Eno jajce ima toliko redilne moči v sebi, kakor pol piščeta“ popolnoma neutemeljena, kajti pol kilograma mesa, naj bo tudi piščec, stane dandanes manj, kakor bi stalo toliko jaje, kolikor jih je potreba, da dosežejo ono redilno vrednost kakor jo ima pečeno meso kakoršnokoli. Glavno je, da se jajca vporablja sveža, kar se več ali manj da spoznati. Sveža jajca so prozorna in primeroma težja, kajti starejša jajca kot so toliko več vode izpuhti iz njih ter so vsled tega lažja in temnejša. Za njihovo neškodljivo hranjenje je mnogo pripomočka, vendar je skoraj najbolj razširjeno, hraniti jih v apneni vodi, ako ne pride zrak do njih, držijo se prav dobro ter se jih pokvari kvečjemu pet od sto.

Pri Velodromu

Goriško pivo

na prodaj po 16 kr. liter.

Loterijske številke.

14. septembra.

Dunaj 63 42 9 67 31
Grac 11 31 2 19 76

Pisarniške in šolske potrebšćine, raznovrstni papirnati stvori po najnižjih konkurenčnih cenah:

Molitvene knjige od — 24 v navgor
Žepni nožiči — 50 " "
Mošnički za denar — 20 " "
Tobačnice in smodnice — 80 " "
Zavitki, kuverte 100 — 50 " "
Papir: pisemski 100 pol — 60 " "
" uraden bel 1000 pol 6 — " "
" za maslo ovijati kilo 140 " "
" za cigarete 100 snop 220 " "
Posetnice s tiskom 100 120 " "

Tiskovine za duhovnije in županije po
ceni „Narodne tiskarne“ v Gorici. —
P. s. Za povoljno postrežbo treba
v naročilu navesti približno ceno. l. d. l. d.

V Gorici G. LIKAR,
sredi Semenške ulice proti Placuti 10.

Velika zaloga

gotovih oblek
vsake vrste in vsake mere.
!!! Brez konkurence !!!

ANTON KRUŠIČ,
trgovca in krojaški mojster
v Gorici, Vrtna ulica št. 26.

Franc Melink,
zidarski mojster v Višnjeviku št. 67,
prevzema vsa zidarska dela po naj-
nižji ceni. — Naročena dela se lično
izvršujejo.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,
briskih, dal-
matinskih in
istarskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez-
nici na vse kraje avstro-egrske monarhije v
sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja
tudi vzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Anton Fon,
klobučar in gostlničar,
Semenška ulica št. 6,
ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov
ter toči v svoji krčmi
pristna domača vina
in postreže tudi z jako ukusnimi
jedili.

Podpisani priporoča slavnemu ob-
činstvu v Gorici in na deželi svojo
prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, raz-
lične moke iz Majdičevega mлина v Kranju,
nadalje ima tudi raznovrstne pijače na
primer: francoski Cognac, pristni
kranjski brinjevec, domači tropinovec,
fini rum, različna vina, goršice (Senf),
Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove
užigalice. — V zalogi se dobé tudi te-
stenine tvrdke Žnideršič & Valenčič v
Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko
spadajoče blago. — Postrežba točna in
po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,
trgovca v Semenški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši.)

Anton Kuštrin

Gospodski ulici h. št. 25,
(v lastni hiši)

priporoča čistiti duhovščini in alavnemu
občinstvu v mestu in na deželi svojo
trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo:
Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Porto-
rico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu
istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju
Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3
4, 5. Več vrst riža. Mljšveče prve in
druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1
funta. Testenine iz tvornice Žnideršič &
Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe
sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega
mлина v Kranju in z Joehmann-ovega v
Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih
najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Za vsakega nekaj!!

dobi se v zalogi tvrdke

I. Zornik, — Gorica
Gospodska ulica št. 7,

prva in edina slovenska trgovina
za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše
skladišče vsakovrstnega perila, sraje za
hrbolazce in kolesarje vsake velikosti,
jopice za telovadce, krasnih kravat v
vsakem slogu, nogavice, rokavice, životni-
kov (modercev), solčnikov, pihalov, de-
žnikov, blusen, spodnjih kril, divnih okras-
kov za obleke, svil za obleke in bluze,
vseh potrebšćin za vezenje.

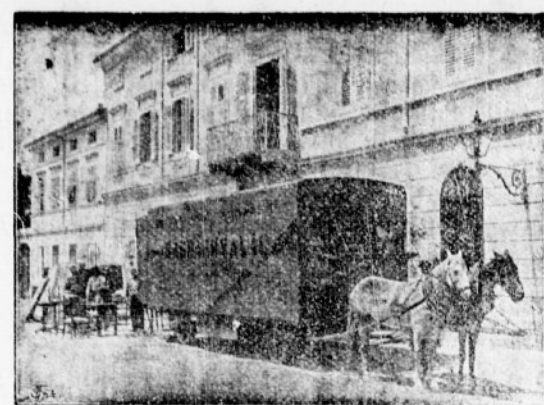
Priporočevalno najbolje kupova-
lišče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za
gospode), in modercev po vsakej meri in
zahtevi izvršujejo se točno.

Ivan Bednařik
priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Špedicijska poslovница
Gašpar Hvalič
v Gorici,
v ulici Morelli št. 12.
Priporoča se topla Sloven-
cem v mestu in rojakom
na deželi za prevažanje
vsakovrstnega blaga in po-
bištva v vse kraje. Ker ima
tri nove zaprte vozove
za prevažanje,
zagotavlja, da se blago ne-
poškodovano dostavlja.

Valentinčič
Josip
pekovski
mojster
in razno
pecivo, ki
je vedno sveže
Pekarija se nahaja
v GORICI,
v Raštelju hiš. št. 29.

Krojaška mojstra
Čufer & Bajt
v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,
izdelujeta
vsakovrstne obleke za moške
po meri, bodisi fine ali pa
priproste.
Priporočata se svojim rojakom
v Gorici in na deželi, posebno pa
č. duhovščini in učencem srednjih
in ljudskih šol za obilna naročila.

Peter Drašček,
trgovca jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

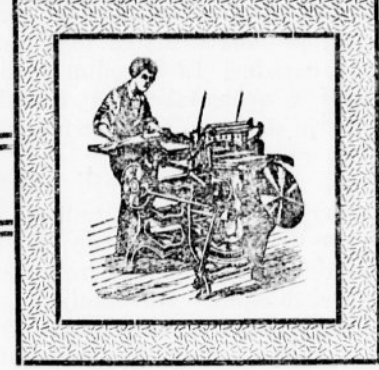
Priporoča se p. n. občin-
stvu v Gorici in z dežele.
Prodaja kavino primeso,
sladkor, milo, slanino, riž,
maslo surovo in kuhano,
olje, moko iz Majdičevih
mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev v Gorici
Stolna ulica št. 2.

Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
obroke.
Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše,
kakovosti
Priporoča
se slav.
občinstvu.

„Narodna Tiskarna“
* * * * * v Gorici, ulica Vetturini št. 9 * * * * *

je preskrbljena z povsem novimi črkami,
okraski in finim papirjem, ter more pre-
vzeti vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela
z zagotovitvijo točne in strokovno pravilne izvr-
šitve v moderni in okusni obliki po tako nizkih
cenah, da se ne boji nikake konkurence

V zalogi ima vse tiskovine za duhovnije, županstva in
druge urade na močnem papirju, ter na prodaj ima
knjige: Ilijado, Tri igre, za slovensko mladino in Zgodovino
* * * * * tolimnske šole * * * * *

TISKA:

- brošure * * *
- * * * diplome
- trgovske račune
- cenike * * *
- vabila na karton
- * * * in na papir
- sprejemnice * *
- * * * za društva
- pisma in zavitke
- s firmo * * *
- * * * etikete
- za vsakoršno * *
- * * * porabo
- plakate * * *
- v raznih barvah
- * * * in velikosti
- i. t. d.

TISKA:

„GORICO“
ki izhaja dvakrat na teden
v dveh izdajah, ter stane
na leto 8 K, pol leta 4 K
četrt leta 2 K

TISKA:

„PR. LIST“
ki izhaja vsak četrtek ter
stane na leto 4 K, pol leta
2 K, za manj premožne
celo leto 3 K

TISKA:

- * * * pobotnice
- računske sklepe
- lične tiskovine
- za industrijo * *
- * * * trgovino
- in obrt * * *
- * * * posetnice
- razne velikosti * *
- * * * in oblike
- z zavitki * * *
- * * * zaročnice
- in poročnice * *
- * * * v elegantnih
- škaflih * * *
- ter osmrtnice v
- * raznih oblikah
- i. t. d.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Moderni machiavelizem.

Machiavelistično načelo, da se je v dosego sebičnega cilja smeti poslužiti vsakršnega sredstva, se v današnji dobi izvaja čedalje brezobzirneje na vseh koncih in krajih. Skoro nikdo ne gleda več na to, ali škoduje svojem bližnjemu na imetju in dobrem imenu, le da ugaja svojemu živalskemu nagonu. Krščansko navodilo: „kar tebi dobro ne stori, ne stori drugim ti“, pa se v splošnem prezira, kakor da v naši dobi ne more imeti več nobene veljave.

Med današnjimi narodi pa so najbrezobzirnejši machiavelisti Nemci in Angleži, torej Germani.

Kar se tiče Nemcev, spominjamo le njihovega nastopanja nasproti Poljakom v Poznanju. Način kakor si je Nemčija osvojila Poznansko, že sam na sebi priča o samopašnem načrtu nemških politikov in vladarjev, namreč da brez ozira na življenje in obstanek drugih narodov in držav okoristijo in povečajo svojo državo, svoje blagostanje. Že ta samopašni pruski načrt, kateremu v žrtev sta pozneje padli tudi francoski pokrajini Alzacija in Lotaringija, priča o namenih nemške politike, le potom krivice delati v svojo korist. Kako pa nastopa danes nemška vlada na čelu s svojim cesarjem, da bi poznanske Poljake, katerih o zemlje pripada k pruski državi, tudi narodno zatrla in to jedino le iz vse-nemške ošabnosti, češ da v nemški državi ni prostora za kako drugo nego nemško narodnost in jezik! Znani so odloki pruske vlade, kateri prepovedujejo ne le vsako narodno gibanje med Poljaki, marveč ki prepovedujejo že poljski materi govoriti s svojim otrokom v svojem rodnom jeziku. Ali ko poljski otroci v šoli v Vrešenu niso znali odgovorjati na vprašanja pruskega učitelja-agitatorja, — pretepal jih je le-ta do krvi na polje pruske vlade v Berlinu!

Ali kaj se zgodi! Ko so poljske matere začule v šoli bolestni krik svojih dragih otrok, svoje lastne krvi, spozabile so se v svoji ljubezni tako daleč, da so šle v šolo in se uprle proti učitelju krvoloku. Zaradi tega pa jih je

berolinska vlada obsodila v ječo po dve leti in jih tako odtegnila svoji rodbini. Jedna teh žrtev materine ljubezni je v ječi že umrla od tuge in vsled krutega ravnanja jetničarjev. Vrhunec v svoji brezobzirnosti pa je dosegla berolinska vlada s tem, da je prepovedala vsako nabiranje in sprejemanje milodarov za v ječi koprneče matere in njih otroke.

Tako nastopa pruska vlada v namen, da zatré in iztrebi se zdaj pruske Poznanske slovanski narod Poljakov!

Ko pa se je pretekli teden mudil nemški cesar v Poznanju, izrekel je to-le dvorezno zatrdilo: „Mi nočemo delati krivice nobeni narodnosti v naši državi, to pa zahtevamo, da Prusija ostane pruska“.

Nemci namreč iščejo v prizadevanju poznanskih Poljakov za ohranitev svoje narodnosti, namenov, da se Poljaki danes ali jutri tudi dejansko ločijo od Prusije ter si ustanove zopet svoje poljsko kraljestvo, kakoršno je svoj čas slovelo. To pa je le pretveza. Prusi kanijo ugonobiti sploh slovanske narode in države, v dokaz temu je vendar očitno vsenemško rovanje v Avstro-Ogerski, v Rusiji in na Balkanu, katerih dežel Slovani vendar ne pripadajo pruski državi! —

V pojavljanju machiavelističnega načela pa so še za jedno stopinjo naprej pred Nemci — Angleži. To so pokazali in še kažejo nasproti Burom. Buri so nizozemski narod in niti kaki Slovani temveč po pokoljenju germansko plemo, kakor i Angleži in Nemci.

Ali Angleži so sila sebičen narod in njih nameni gredo za tem, da si brezobzirno osvojé pol sveta te zemlje dočim že posedujejo pol — vode, t. j. morji. V tem svojem poželjenju so izzvali vojno z Buri, katerih zlatonosni republiki Oranje in Transvaal so hoteli imeti. Koliko žrtev na življenju in denarju je to stalo Angleže, je znano. Ali dosegli so konečno svoj namen, čeravno ne z orožjem ker so njih čete že omagovale pred pogumom Burom, pač pa z uprav kramarsko zvijačo. Ko se je sklepal mir, obetala sta kot pogoje miru vrhovni poveljnik angleških čet lord Kitchenier in guverner kap-

skih kolonij Milner, kateri ima največ na vesti vojno v južni Afriki, da se Burom povrne vsa škoda, da se osvobodi vse vojne ujetnike in da se sploh Burom da vse svoboščine, katere so imeli prej kot svobodni republikani. A od vseh teh obljub Angleži danes ne izpolnijo niti jedne in ko so bili te dni burski voditelji Botha, Dewet in Delarey v Londonu pri ministru za kolonije, Chamberlainu ter ga opomnili teh obljub, jim je zatrjeval, da od vseh teh obljub ne stoji ničesar v mirovni pogodbi.

Kake nasledke utegne roditi to vedenje Angležev nasproti Burom, se ne ve, kaže pa Angleže v luči najgrših sebičnejšev, ki se ne sramujejo nobenih sredstev v dosego svojega namena.

Taka sredstva pa tudi kažejo, kako pogubno je machiavelistično načelo brezobzirne sebičnosti povsodi, kjer se izvaja, ker ono rodi neopisnega gorja in nesreče povsodi.

Ali kaj je Angležem za nesrečo naškega burskega naroda, borečega se za svojo rodno zemljo, ali kaj je Nemcem za nesrečo poljskega naroda v Poznanju? Nič več in nič manje kakor je volku za trepetanje nedolžnega jagnjeta, s čegar krvjo si hoče nasititi lakoto. Ali vprašati se moramo: čemu vsa prizadevanja kulturonošev, da bi človeka dvignili nad divjo zver, ako pa oni faktorji, ki se silijo vedno v prve vrste kulturne naprednosti, teptajo z nogami zadnjo sled človeškega kulturnega prava, in po načelih brutalnih sebičnikov mislijo le na svojo korist a ne tudi na ono svojega bližnjega?

Politični pregled.

Avstro-ogerska nagodba v nevarnosti.

V dunajskih političnih krogih se širi trditev, da ni upanja, da pride do ugodne rešitve nagodbenega vprašanja. Pogajanja da se vrše le zaradi tega, ker je to izrečna želja vladarjeva.

Madjarji za samostojno carlasko področje.

V Marosvasarhely-u je bil pretekli teden ljudski shod za samostojno carlasko področje. Na tem shodu je govoril tudi Košut, ki največ agitira za carlasko samostojnost Ogerske. Košut je rekel, da to vprašanje ni strankarsko, marveč da

„Ne morem!“ — to je bilo vse njeno govorjenje.

Ali odkod pa ta njena nerazumljiva trma?

II.

To se je začelo od onega trenutka, ko je bila že res izven nevarnosti in je pogledala v prvo v ogledalo. Ta pogled jo je presunil! Prej so jo zvali krasotico; vedela je, da je lepa in čutila je to — in to je bila njena radost — a zdaj? Ogledalo jej je kazalo odurno obličje, nakaženo od kozic, s hrapavimi lici in rdečimi trepalnicami. In prestrašila se je sama sebe in spet se jej je povrnila bolezen. Nihče razen nje ni vedel za ta strašen trenutek njenega življenja: ta slučaj so pripisovali nenavadni slabosti. Ali ko se je bila zavedla, povrnila se je v drugo življenje: uničeno, zagrenjeno. In čutila je brezkraino željo po smrti ter se srdila na vse, karkoli je zrla okrog sebe. Bila je nekoč lepota — in zato zdaj ni mogla več živeti. Odvzet jej je bil — po njenih mislih — najboljši, največji in najdražji zaklad; brez tega se jej je zdelo zdaj, da ne spada tje, kjer se je čutila pred enim ali dvema ted-

se tiče koristi cele Ogerske, katera da mnogo zgubi od skupne carine. Shod je soglasno sprejel resolucijo za carlasko samostojnost. — Glasila ljudske stranke se pa norčujejo iz Košuta ter pravijo, da dela Košut revolucijo le z jezikom in da njegovih groženj ni jemati resno, ker on je le „mali sin velikega Košuta“.

Nemški strah pred lužickimi Slovani.

Strah, ki ga provzročajo Nemcem Poljaki v Poznanju s svojo narodno borbo, je zadobil zdaj še nove večje oblike. Znano je, da so Prusi mislili lužičke Srbe že popolnoma izgubljene za slovanstvo in jih zaradi tega tudi niso narodno preganjali. Kar h kratu pa se je ta deloma že ponemčeni narod dvignil v zavesti, kako veliko krivico so mu storili Prusi, hoteči ga oropati narodne svetinje. Prvi pojav te zavesti lužickih Srbov je bil da se je vršil te dni kongres lužičkega dijaštva, katerega se je udeležilo tudi nekaj Čehov. In zdaj je zavladal strah v Berlinu; nemški listi pišejo: „Še par takih shodov in v vsem lužickem narodu se zbudi neugazna mržnja proti Nemcem“. Strah Nemcev, da se krivica utegne maščevati, je torej velik in — opravičen.

Kulturni boj v Franciji.

V zadnjem času je vihral upor proti nastopu Combosove vlade zlasti po Bretagni. Ljudstvo je tu tako odločno, da nič ne opravijo vsi vladni koraki. Od zaprtih šol se odstranjujejo čez noč pečati in se v zavodih nadaljuje pouk brez ozira na vladino prepoved. Ljudstvo mej poukom straži zavode z orožjem in zlasti z gorjačami v katerih so nabiti žebli. Po celi pokrajini pa odstopajo županje in občinski svetniki od svojih mest, da jim ni potreba izvrševati vladnih naredb. Škof v Quimperu je vodil procesijo, katere se je udeležilo 37 župniji. A v posebnem cerkvenem govoru je nadpastir dejal: „Ne maramo ne bojev, ne političnih demonstracij, zahtevamo le mir za svojo vero ter hočemo krščanske vzgoje za svoje otroke in vero za se. Pripravljeni smo dati raje življenje nego izgubiti svojo vero“. Vlada je sicer dovolila razne privatne šole, a je zaukazala, da se ne sme nikjer sprejemati za učiteljice redovnice. Ljudstvo se temu protivi in gospe ustanovljajo zasebne šole ter vsprejemajo le redovnice za učiteljice.

Rusija in Turčija.

Med Rusijo in Turško so v novejšem času nastala zopet politična nesoglasja. Uzrok temu je po eni strani odpor Arbanašev proti ustanovitvi novega ruskega konzulata v Mitrovici (v Macedoniji). Arbanaši so ruskega kon-

noma — kraljica! Kaj, s tem strašnim licem naj bi živela! S temi izpačenimi očmi naj bi gledala! Slika njenega shujšanega in nagrdenega lica jej je plavala vedno pred očmi, in to je bila za njo taka muka, da tega ni mogla strpeti. — Čakala je samo smrti, in ko je zrla mati z novo nadejo na njo ter jo goreče prosila, naj živi, trgalo jej je srce. In namrščila se je pa je odgovorila:

„Mati, pustite me; nikar me ne mučite!“

Nesrečna mati! Po cele noči je stala uboga pred podobo sv. Matere božje, se križala in se neštevilnokrat klanjala do tal z gorečim pogledom in srčno molitvijo na ustih. In vila si je roke in iz prsij jej je prihajalo obupno plakanje. Bolnica je obrnila polagoma lice in pogledala je najprvo mater, potlej pa podobo. V svetilnici je medlo brlela lučca in jedva osvetljevala srebrno obleko; krotko sta gledala obraza Zveličarja in njegove Matere, — ali Verin pogled je bil poln zlobe in srditosti. In obrnila se je zopet v steno in srce jej je silno bilo v prsih; in govorila je: „Ne morete mi pomagati, ne morete!“

LISTEK.

Prava lepota.

Bolgarski: J. Mihajlov.

I.

Nastopil je bil večer. Bolna Vera je bila zadremala in v hiši se je naselila enakomerna tišina. Mati Marija je sedela za mizo pod visečo svetilko ter urno opravljala neko delo. Duri v sosednjo spalnico so bile do cela odprte in vsak trenutek je mogla slišati tiho vzdihljaje bolne hčere. Njeno dobro postarno obličje je bilo še bolj nagubano zaradi muk in britkostij zadnjega tedna in bila je videti zelo tužna. Njena brezkraina radost, da se hčeri povrača zdravje, se je spremenila zdaj še v večjo skrb. Veri se je vračalo zdravje — ali kakšno je bilo to ozdravljenje? Še le nevoljna je bila ter se srdila na mater za to, ker je ni pustila — umreti! Prav uporno ni hotela ozdraveti; zamižala je in ležala po cele dni negibljivo, obrnjena v steno. Proti tej novi „bolezni“ zdravilstvo ni imelo moči. Da bi jej ostala hči pri življenju, je žrtvovala mati svoj pokoj in presedela je po cele noči pri postelji

bolnice ter jej stregla z največjo skrbljivostjo. Na sé je bila popolnoma pozabila, in žrtvovala je svoja skromna sredstva ter pozivala hčeri najboljše zdravnike. Ali kako zdravilo naj dobi proti tej upornosti, ko dekle prav ni hotelo živeti in jej je bilo zoprno vse, kar jo je spominjalo, da jej bo možno še živeti? In mati se je mučila in plakala, ničesar ni mogla storiti.

„Nočem živeti!“ govorila je Vera, in ni hotela niti živeža, niti zdravila. In delala je vse, kar je le mogla, da bi se zopet povrnila ona strašna smrtna pošast — in sicer takrat neodvračljivo — ona pošast, ki jej je bila že pogledala enkrat v lice. Mati jej je govorila vsa razburjena o življenju in sreči ter jo prosila, ali hči je le plakala.

„Ne morem, mati, ne morem!“ govorila je v enomer. In silila se je, da bi se ognila materinega pogleda, njene prošnje, polne obupnosti in skrajne ljubezni. In obračala se je k zidu ter se pogrezovala v svojo notranjost, in od tod je prihajal oni protest proti življenju, proti vsemu, kar greje in razsvetljuje jasno in radostno solnce.

zula jednostavno zaprli in ga pozneje spustili, a Rusija zahteva od porte za to dejanje zadoščanja in kazni krivcem. Ker se pa turška vlada boji nemirov, bo stvar težko šla.

Drugi vzrok pa je, ker porta ne dovoli ruskim torpedovkam pot skozi Dardanele. To je najnovejši spor med Rusijo in Turčijo a upati je, da Turčija odneha kakor po navadi, iz strahu pred Rusijo.

Domače in razne novice.

Odlični gostje v Gorici. — Nj. kraljeve Visokosti Karol Bourbonški in Marija Berta prišla sta v soboto v Gorico. Obiskat sta prišla svojo mater nadvojvodinjo Beatrico Austria d'Este.

Za „Šolski Dom“ došlo je našemu upravitelju: Obitelj Bunc v Komnu „V časten spomin svojega nepozabnega očeta“ 50 K.

Srečna hvala!

Pogreb Ivana vlt. Nabergoja. — V petek dopoldne so položili k večnemu počitku na pokopališču v Proseku telesne ostanke Ivana Nabergoja. Udeležba pri pogrebu je bila uprav ogromna. Ljudstva je prišlo od blizu in daleč vse polno, da izkaže zadnjo ljubav možu, katerega celo življenje je bilo posvečeno boju za obstanek in prosveto slovenstva ob Adriji. K pogrebu so prišli tudi državni in deželni poslanci: Povše, dr. Ferjančič, Spiničič, dr. Trinajstič, Mandič in drugi, nadalje vsi tržaški slovenski mestni svetovalci in veliko drugih slovenskih odličnjakov od blizu in daleč ter več družtev z zastavami. Krsto in velike vence sorodnikov in družtev so nosili člani pevskega društva „Hajdrih“ s Proseka in jeden član tega društva je nosil pred krsto blazinico z vitežkim križcem, ki ga je pokojniku podelil Nj. Veliki cesar. Pred hišo in ob grobu so zapeli perci društva „Hajdrih“ žalostinko „Nad zvezdami“. Na grobu sta govorila predsednik političnega društva „Edinost“ prof. Mandič in državni poslanec dr. Ferjančič. Ob govoru Mandičevem udeleženci niso mogli vzdrževati se solz in z govornikom vred je vse glasno jokalo. In zdaj krije lahka domača zemlja moža, ki si je pridobil za naš narod in našo politično stvar ob Adriji toliko zaslug, kakor morda ne kmalu kateri. Zato mu vsi Slovenci ohranimo hvaležen spomin!

Vpisovanje na tukajšnji srednjih šolah. — Čudili smo se odredbi gimnazijskega ravnateljstva, ki določa da se vpisujejo dečki hoteči stopiti v I. gimn. razred, že 10. in 11. sept., a istotako tudi oni, ki žele stopiti v pripravnico, dočim je določen začetek šolskega leta še le z 18. septembrom. To se nam zdi toliko bolj čudno, ker je na realki v tem pogledu drugače vrejeno in se tam vpisovanje v I. razred vrši še le 15. t. m. Vprašamo: zakaj na gimnaziji tako a na realki drugače? Vprašamo: kaj naj delajo otroci od 10. pa do 18. sept. v Gorici? Ali naj se potepajo, ali pa naj se vrnejo domov. posebno oni, ki bivajo daleč gori v naših hribovskih vaseh, in kateri potrebujejo več ko cel dan za to potovanje? Ali se hoče s tem našo ljudstvo šikanirati ka-li? Ali je to obzirnost bodisi do starišev, ki morajo za otroke brez potrebe toliko več trositi ali

Služkinja vstopi tiho k stari, pa se nagne nad njo ter jej zašepeta:

„Klepalo“) bo kmalu vabilo k večernicam, ali pojdete?“

„Ne, idi ti; zdaj ne morem iti, pojdem pa jutri, Vera se kmalu vzbudi.“

„Idite, ako hočete: Pazila bom na mesto vas“ reče služabnica.

„Ne idi ti z Bogom, jaz pomolim tú doma.“

„No, če je tako, pa grem“, reče služkinja. In tiho po prstih je stopila v kuhinjo. Mati Marija je ostala sama. Vzela je v roke delo; ali iz oči so jej tekale polagoma solze ter jej zatemnile pogled. Obriša jih enkrat, ali spet in spet in spet so pritekale in delo jej je trepetalo v roki. Pusti torej delo in si jame brisati z robcem tekoče solze. Ali ipak so nastopale druge, in ko se je bila že utrudila s tem delom, mahoma prejenja, pa si nagne glavo na prsi in polihoma zaplaka. Bila je vsa potrta, in zdaj so jej tekale solze proste po globokih gubah postaranih lic ter kapale neštevilno in nevdržljivo... Prvi udar klepala se je ozval po vzduhu, in prodrli tudi v to britko sobo ter jo napolnili z dalnjim slovesnim odmevom. Ta odmev je na-

je pa to obzirnost do otrok, katere se prikraja za te dni na čistem svežem zraku, katerega bi od 10. do 15. sept. kakor oni ki se vpisujejo na realko, uživali na deželi, katerega pa v Gorici v tako zaprašenem mestu zastoni iščejo.

Nemoralni potuhneneci. — „Soča“ v svoji 98. številki, ne da bi jo kdo po tem vprašal, rije z nova okoli psovke „stare k...“, katero je zaljučila pred noge onim narodnim damam, ki so si upale udeleževati se narodnih zabav v Goriški čitalnici, ne da bi jim bil dal za to dovoljenje znani „profos“ v gosposki ulici. Zdaj — „izjavljajo“, da tistega pomena, kateri hoče dati „Gorica“ besedi „k...“ ni imela njih pisava.

No, „Gorica“ ni dajala besedi „k...“ ne tega ne onega pomena, ker ve, da si „Soča“ le pobalinsko izmišlja, pač pa je dala ta „pomen“ „Soča“ še v številki od 9. marca 1901 ko piše: „Aloisius je rekel da gre na „izložbo starih... ne, ne, ne, ne morem dalje zapisati tiste grde besede“. Kdo je torej dajal pomen tej besedi in kdo so tisti, katerim „politika“ ne gre izpod rok brez zlobnega podtikanja? Nemoralni potuhneneci okoli „Soče“ so to, katerim sploh ni ničesar resno, nego blatenje svojega bližnjega!

Samomor. — V nedeljo predpoldne okolo devete ure pogrešali so pri „Treh kronah“ hlapca Petra Graunerja, ki je imel posla v hlevih. Ker ga niso mogli koj najti, šli so ga iskat na senik. Tam so ga v resnici našli, ali — obešenega. Ko so prišli do njega, bil je že mrtev. Pravijo, da je bila uzrok samomoru srčna hiba, ki ga je močno nadlegovala in vsled katere je veliko trpel.

Toča. — Hudo je pripekala vročina po Krasu in suša je bila velika. Težko so pričakovali ljudje dežja. V soboto pa je nebo poplačilo, a mesto dobrodejnega dežja vsula se je debela toča, ki je napravila mnogo, mnogo škode na vinskem pridelku, ki je na Krasu letos obetal obilo poplačati trud vinogradnikov. Toča se je v kratkih presledkih trikrat vsula in ako smo dobro podučeni, napravila je največ škode okolo Dutovelj in Pliskovice ter sploh v sežanskem okraju.

Katoliško društvo slovenskih učiteljic bode imelo dne 17. septembra ob 4. uri popoldne svojo redno zborovanje. M. H. W.

200 letnica nastopne sliké v stolni cerkvi. — Včeraj je preteklo 200 let odkar je dovršil slikar Gualio nastopno fresko sliko v stolni cervi, predstavljajočo „Nebeško slavo“.

Konstituiranje kupčijske zbornice v Gorici. — V soboto dne 20. t. m. se konstituira novi odbor kupčijske zbornice v Gorici, pri kateri priliki se bode izbral predsednik, podpredsednik ter se volili nekateri drugi odseki.

Vipavska železnica. — Govori se, da se je morala odgoditi otvoritev te železnice od 15. t. m. na kasnejšo dobo tega meseca zaradi tega, ker niso še vsa dela popolnoma dovršena in pa ker se v teh dneh otvoré štiri druge železnice, na Predarelskem, na Koroškem in dve na Češkem.

Nesreča. — Posestnik France Pečenko iz Ribemberga je peljal opeko. Pri tej priliki je padel tako nesrečno z voza, da si je zlomil levo nogo in se močno

znanjal veliko obče kristjansko radost: te noči se je rodil Zveličar, jutri je bil velik praznik — božič. Mati Marija se strese, pusti delo in potihoma — v mehkih brezpetnikih stopi v spalnico.

„Ali neki spi ali budi?“ reče si, pa pogleda negibljivo na postelji ležečo jedinicu. Starka se približa do ikonostasa*) in prav pazljivo popravi lučco v svetilki. —

In pri njenem svitu se je prepričala, da jej hči ne spi. Vera je ležala — kakor vselej — ravnodušno in tiho sé svojo strašno skrivnostjo v prsih; tej skrivnosti je odstopala mati Marija — kot neznanemu sovražniku — brez borbe svoj zaklad, življenje jedine, „oboževane“ hčerke. Tú se spusti na kolena in se vglobi z vso dušo v molitev, v kateri je zdaj dobivala edino tolažbo.

III.

Bolnica je ležala negibljivo: Tudi do nje je bil dospel udarec klepala, in slišala je, kako se je razlegal njegov prazničen in radosten zvok. In spomnila se je, kako je pozdravljala ta praznik druga leta. Spomnila se je m. št. nočij in krasne boljarske hiše in njunovega izvoščka Petra, zavitega v lep, velik ko-

ranil na roki in na obrazu. Prenesti so ga morali v bolnišnico.

Zaključek morskega kopališča v Gradežu. — V nedeljo popoldne se je zaključilo kopališče v Gradežu.

Laška šola v Opčinah. — Iredentovski „Indipendent“ pozivlje tržaški magistrat, naj ustanovi laške šole tudi v gorenji okolici in sicer naj prične na Opčinah. In tako naj nas ne potujčijo, če nam ustanavlja c. kr. vlada laške šole, laški magistrat pa laške tudi tam, kjer bi morale biti samo slovenske? Koliko časa bodo še trajale take razmere?

Nesreča v bohinskem predoru. — Pretekli teden se je v bohinskem predoru prežgodaj razstrela mina in je pri tem ubilo dva delavca.

Političen obhod bohinske železnice. — Kakor poročajo listi, prične političen obhod bohinske železnice 18. oktobra t. l.

Poštni promet za županijo Podgoro se bode odslej vršil v sledečem redu:

Dostavljala se bodo: a) Navadna in priporočena (rekomandirana) zasebna in uradna pisma, dopisnice, časopisi, pošiljatve pod zavojem in pošiljatve z uzorci, povratni in poizvedovalni listi, istotako brzojavke, ki dohajajo s pošto; b) denarna pisma z vsebino do 1000 kron, pošne nakaznice in povzeta se zneski do 1000 kron za vsako pošiljatve, potem naročilne nakaznice z neomejenimi zneski; c) tovrne pošiljatve, če njihova teža ne presega 3 kilogramov in vrednosti 1000 kron za pojedino pošiljatve in če selski pismonoša vsega skupaj nima čez 10 kilogramov nositi; d) avisi za vse one denarne in druge pošiljatve, koje se pa gori omenjenih določil ne morejo dostavljati, kakor tudi železniški avisi; e) pisma in pošiljatve poštne hranilnišnega urada, in slednjič f) poštne naročila brez ozira na to, koliko se ima iztirjati. Za dostavljanje v hišo plačati je temeljem poštne pristojbinskega reda za promet v avstrijskem poštnem ozemlju naslednje pristojbine: a) za pošne nakaznice (plačilne nakaznice poštne hranilnišnega urada) z denarnim zneskom, kakor tudi za pisma z nakazano vrednostjo po 10 vin. b) za zavitke (pakete) po 15 vin. za obvestila v pismih z nakazano vrednostjo ter v zavitkih (paketi) plačati je pristojbino po 3 vin. Te pristojbine smejo se tirjati le v slučaju, da se je pošiljatve v resnici dostavila. Plačevanja pristojbin za dostavljanje ni nihče oproščen. Selski pismonoša prodaja zajedno pošne in brzojavne vrednotnice. Ona nepriporočena pisma, dopisnice, pošiljatve pod zavojem, vzorci in brzojavke, koje devljeje stranke v nabiralnik v Pevmi, ima selski listonoša vselej, kadar pride v imenovane kraje, iz nabiralnika vzeti in c. kr. poštne mu uradu oddati. Za pobiranje nepriporočenih pisem, pošiljatve pod zavojem ali z vzorci, dalje dopisnic, brzojavk in hranilnik vlog do 10 kron ne sme zahtevati nikake pristojbine. Dalje spada v delokrog selskega pismonoše posredovanje pri oddaji priporočenih pisem, poštne naročil, zaprtih denarnih pisem do vrednosti 1000 kron za pojedini komad, poštne nakaznice do 1000 kron za pojedino nakaznico, tvornih pošiljatvev do uteže 3 kilogramov in vrednosti do 1000 kron za vsak komad, če nabrane

žuh, spomnila se je tudi glasú svojega očeta, in pa sankanja po gladki sneženi cesti, pa cerkve in plemiškega gradu, ki sta se potapljala v jasen, božanstven blesk. Spomnila se je mnogo minulih stvarij in užaljena duša jej je občutila nekaj davno pozabljenega, milega in dragocenega. Ni se domišljala vsebine kake molitve, ali posamičnih obrazov kmetiških, niti sebe — kakoršna je bila takrat — ali spominjala se je nečesa v obče divnega; in v tem nenavadnem razvnetju čustev so ji utihnile in ugasnile njene tužne misli. Glej, že je bilo nekoliko let, kar ni napravljala in zaljšala jelke z vaškimi devojkami, kar jih je tako zelo radostilo, da so se jim otročje oči veselo svetile.

Tedaj je vedno napravljala darove — ali sama, ali skupno z materjo in v ta namen ste jeli delati obe že nekoliko tednov pred božičem. — Oče jej je bil umrl. Spominjala se ga je prav dobro; pomnila je njegov krasni, strogi obraz. Ljubila ga je, ali tudi bala se ga je, kakor vsi drugi: dá, še mati sama se je bala in trepetala pod njegovim strogim pogledom. Taka strahljiva, krotka ženica pač ni mogla biti srečna s takim možem,

tovorne pošiljatve vse skupaj ne tehtajo nad 10 kilogramov, nadalje ulog v poštne hranilnišnem in čekovnem prometu do 1000 kron za vsako knjižico oziroma vložni list. Sprejemanje teh zadnje imenovanih pošiljatve vrši se v to določenih prostorih v krajih, koji so v potovnici navedeni in potrjuje selski pismonoša sprejem z oddajnimi listi. Za pošiljatve z nakazano vrednostjo nad 100 kron, pošne nakaznice nad 100 kron potem za take pošiljatve, glede kojih selski listonoša ne more presoditi, je-li so dopuščene ali ne, oziroma kojih pristojbin ne more izračunati, in za uloge v poštne hranilnišnem prometu, izdaja le-ta časasne oddajne liste, ktere je pri prihodnjem prходу v kraj zamenjati z originalnimi oddajnimi listi (recepisi) izdanimi od c. kr. poštnega urada. Za priporočene pošiljatve, pošne nakaznice, pismo z nakazano vrednostjo ter za zavitke (pakete), koje selski pismonoša na svojem obhodu pobira, treba je, ako se iste po poštne mu uradu, pri katerem je selski listonoša v službi, dalje pošiljajo ali pa dostavljajo, poleg poštne in drugih pristojbin še posebno pristojbino plačevati; le-ta znaša za zavitke (pakete) 15 vinarjev, za druge pošiljatve pa 5 vinarjev ter se mora v naprej poravnati. Za pobiranje hranilnih ulog nad 10 kron ter ulog na položnice v čekovnem prometu poštne hranilnišnega urada plačevati je v naprej pristojbino 5 vinarjev. Plačevanja teh pristojbin ni nihče oproščen. Za pobiranje (sprejemanje) nepriporočenih pisem, pošiljatvev pod zavojem in pošiljatvev z uzorci, dalje dopisnic, brzojavk in hranilnih ulog do 10 kron ne sme listonoša nikakih pristojbin zahtevati, kakor tudi ne za pobiranje pisanj in poštnine prostih pošiljatvev mej poštne hranilnišnice in strankami. Selski listonoša sme na lastni račun prevzemati in izročevati ustmena in pismena naročila in druge pripravne predmete, koje mu naročniki poverjajo po njegovem obhodu iz poštnega urada in koje isti dostavi, predno se je povrnil nazaj na poštne mu urad. Odškodovanje za ta njegov trud vršiti se ima po dogovoru se strankami, vendar ne sme listonoša v nobenem slučaju več zahtevati nego mu gre po tarifu za krajevne pošiljatve, tudi se ne sme v tem slučaju pristojbine za dostavljanje ali pobiranje zaračunati. Poštne uprava je pač odgovorna za pošne pošiljatve, koje dostavlja in pobira je selski listonoša obvezan, nikakor pa ni odgovorna za one pošiljatve, koje oskrbuje le-ta na lastni račun.

O napadu na urednika lista „Il Sole“ v Trstu je preiskava marsikaj zanimivega dognala. Iz podatkov dotične preiskave sledi: Glavni urednik lista „Il Sole“ stanuje prav v isti hiši, kjer je tiskarna tega lista. Ko je hotel iti v soboto ob 12:45 po polnoči iz uredništva, ki je tudi v tiskarni, v svoje stanovanje, napadla sta ga zavrato dva človeka. Urednik, z imenom Cuttin, zagnal je na ves glas krik: „Na pomoč“, na kar je pritekel iz tiskarne korektor z revolverjem in izpustil dva strela, na kar je jeden napadalec zbežal po stopnicah, drugi pa skozi vrata na ulico. Strel je privabil straže, ki so aretirale enega, ki je že zbežal po stopnicah. Na policiji so izvedeli, da se imenuje ta po stopnicah v

nedolžnega bitja se je skrivalo zelo mnogo ljubezni in nežnosti; in vse to je vsipala neprenehoma na glavo svoje jedinice — Vere. Ali ko jej je bil zbolel soprog — tedaj je nekako pohitela, da popravi minuli izgubljeni čas, pa je čuvala pri njem in mu stregla s tako skrbjo in s tako neizcrpljivo nežnostjo, da je to moralo ganiti surovo starčevno srce.

„Ljubi svojo mater!“ rekel je Veri, ko je umiral. Mati Marija je plakala neutolažljivo nad njim.

Ko je bila Vera odrasla, jela se je dolgočasiti v vasi; kajti vedela je, da je krasotica, in hrepenela je po društvu, dvorilcih, po mestnih zabavah in veselicah, o katerih so jej pravile njene tovarišice in o čemur je brala v vseh povestih kar jih je bila prečitala. In mrmrala je ter želela živeti v mestu; in uboga mati jej je naposled morala izpiniti željo. To je res stalo mater marsikatero žrtev, ker je bila vselej delavna in je ljubila vas, vaščani pa njo; ali za svojo jedinico je ugrešila vse. In tako je Vera dosegla svoj smoter: prišla je v veliko obljubeno mesto, ponovila je prejšnja znanja in sklenila nova, živela neskrbno in se radovala zabavnih „zmag“...

gorenje nadstropje pobegli napadovalec Dobrila in da je demokratični socijalist. Ovdal je na policiji tudi svojega sodruka R. Petronio. Izjavil je, da sta prišla s posebnim kličem v vežo, ko je vrtar ugasnil plin in da sta čakala od 15.15 ure v temi na Cuttina. Ker „Il Sole“ že nekaj časa prav hudo napada odbornike demokratične stranke in jim s številkami dokazuje, da kradejo od ubogih delavcev težko zaslužene groše in jih navadno nazivlje z besedo „tati“, sklepa iz tega „Il Sole“, da je ta napad z vsem tem v zvezi. V sobotni številki se je glasilo demokratov zelo hudo zagnalo v lastnika lista „Il Sole“ Camberja. Reklo mu je, da Camber ni niti vreden, da bi ga sprejeli v kako ječo itd.

Predsednik Ital. polit. društva „Dante Alighieri“ se je mudil zadnje dni v našem Primorju. Ta laški senator in bivši naučni minister, Pasquale Villari se je prišel prepričati, če je Primorska že zrela za odpad k Italiji. V Trstu so ga irredentovski kolovođe navdušeno sprejeli in ga potem peljali k shodu ital. pol. društva v Piranu, potem pa po raznih isterskih mestih. Tudi v Dalmacijo je šel. A vzel je seboj prepričanje, da je grozdje se prekislilo ter da bo treba še čakati.

Manifestacijski shod za slovensko šolo v Trstu se je vršil v nedeljo popoldne pri sv. Jakobu v Trstu. Udeležba je bila ogromna in dostojna. Namen shoda je bil dokazati vladi in svetu velike krivice, ki se gode v Trstu živečim Slovincem s tem, da 9000 slovenskih otrok v Trstu nima srednjih šol, a 5360 otrok nobene ljudske šole.

Na shodu so govorili razni govorniki, katerih besedam je ljudstvo navdušeno pritrjevalo ter soglasno zahtevalo da bodi konec odlašanja z ljudskimi šolami za tržaške Slovence s katerim jih trpinčita vlada in magistrat.

Shod slovenskih katoliških nepolitiških društev. — V nedeljo 7. in v ponedeljek 8. t. m. se je vršil v Ljubljani v „Kat. Domu“ shod katoliških nepolitiških društev. Zastopanih je bilo 77 društev z okoli 500 delegati. Več društev je prišlo z zastavo, bilo je vmes tudi več hrvatskih društev. Ob 7 uri je bila sv. maša v Križevnikih, kjer je g. dr. E. Lampe v svečanostnem cerkvenem govoru poudarjal, da katoliška društvena organizacija temelji na višji izobrazbi duha in srca ter na resnici in pravici in ima baš zaradi tega neminljivo življenjsko silo.

Ob 9. uri zjutraj je pričelo zborovanje, katero je otvoril predsednik „Zvezinega“ odbora č. g. Luka Smolnikar. V svojem otvoritvenem govoru je dejal, da je neresnična trditev nasprotnikov, da bi „Zveza“ delala za poneumnevanje ljudstva, docim baš ta shod znova kaže nasprotno, namreč, da hoče duševni kapital slovenskega naroda plodonosno naloziti, kar bo pripomoglo v to, da bode o Slovincih mogel vsak narod s spoštovanjem govoriti.

Predsednikom shoda je bil soglasno izbran g. dr. Jan. Ev. Krek.

Na to je zbor prešel na razpravljanje posameznih točk, kakor o notranjem poslovanju „Zveze“, o snovanju in vodstvu kat. nepolitiških društev, o organizaciji shodov, o izbiranju govornikov, o potrebi strokovne organizacije, o hrvaško slovenski zajednici, o dunajski osrednji zvezi, časnikarstvu itd. Sprejele so se razne resolucije glede nalog „Zveze“ mej katerimi je jako važna ona iz strokovne organizacije in ki se tako-le glasi:

a) po posamnih krajih naj se ustanavljajo strokovna društva, ki naj sprejemajo delavce ene stroke brez vsakega drugega ozira, da branijo njihove zadeve, pa tudi izvršujejo vse druge posle socialnega društva;

b) kjer to ni mogoče, naj se v naših strokovnih društvih uvedo strokovni oddelki;

c) vsako strokovno društvo in vsak strokovni oddelak naj ima svoj poseben strokovni zaklad, ki ga strokovno društvo odloči od navadne udnine, strokovnega oddelka člani pa plačujejo posebej;

d) strokovna društva, oziroma strokovni oddelki naj se združijo v večjih, najboljših — državnih strokovnih zvezah.

V ponedeljek se je vršil vspeored po istem redu.

K sklepu so se volili pokrajinski pomožni odbori. Za Primorsko je izvoljen sledeči:

Za mesto Gorica gg.: Dr. Andrej Pavlica, stolni vikarij in predsednik „Katoliškega delavskega društva“, Svitoslav Premrou, vodja centralne posojilnice; za Trst gg.: Jakob Ukmar, kapelan v Rojanu pri Trstu; Urh Tul, duhovnik pri Trstu; za ostalo Primorsko gg.: Ciril Vuga, kapelan v Kobarižu, na Tolminskem; Ant.

Kosmač, župan v Cerknem na Tolminskem; Jožef Mrevlje, posestnik na Vipavskem; Ivan Rejec, kapelan v Dornbergu.

Črno vino kot zdravilo za govedo. — Nekemu veleposestniku je obolelo dvoje mladih telet na prebavilih. Ker ni bilo hitro pomoči pri rokah, spomni se posestnik, da ljudje, ako obolé na prebavnih organih, rabijo dobro črno vino, katero vsikdar pomaga odstraniti bolezen. Gre v klet kjer je imel v soču izborno črno kapljico ter vlije vsakemu od telet po pol litra v goltanec. Prvi upliv je bil ta, da sta se teleta vpijanila ter začela skakati; ko pa sta se streznila, začela sta hlasno jesti hrano. Tako sta bili živali rešeni. Kar je zares zdravilnega v črnem vinu, to je čreslovina, o kateri je znano, da pospešuje prebavljanje.

Živa kača v želodcu. — Neki Boscherio v Trevisu je čutil že dolgo časa slabosti v želodcu in ni mu pomagalo nobeno zdravilo. Te dni pa se mu izvije h kratu 50 cent. dolga kača iz grla, katero je nosil že več časa v želodcu.

Avstrijski listi prepovedani na Ogerskem. — Češki „Narodni Listy“ iz Prage in „Ostdeutsche Rundschau“ iz Dunaja so prepovedani na Ogerskem, ker poročajo o dogodkih v Zagrebu.

Anarhistična šola. — Londonski časopisi poročajo pravo pravcato ameriško novico. Anarhist Prink iz Čigage namerava namreč ustanoviti ob letu na dan umora Mac Kinley-a anarhistično šolo, v koji naj bi se poučevalo o shodih, agitacijah itd.

Francoski podpolkovnik St. Remy, ki ni hotel dati vojaštva na razpolago ob zatvoritvi kongregacijske šole, je prišel pred sodišče. Pred sodiščem je povedal, da se bolj boji sodbe božje, ko sodbe tega sveta. Sodišče ga je oprostilo.

Koliko je katoličanov na zemlji? — Po najnovejših štetvah je na zemlji 270 milijonov katoličanov, 151.510 katoliških duhovnikov, 199.049 redovnikov in 456.990 redovnic.

Varstvo nezakonskih otrok. — Zadnje dni je nastopila ruska vlada za varstvo nezakonskih otrok in jih razglasila enakopravne zakonskim. Smejo imeti očetov priimek, ki jih je dolžan preskrbovati kakor tudi njihovo mater, ako se sama ne more preživeti. Tudi dobe pravico do očetove dedščine. Kdor pozna v tem oziru ruske razmere se ne bode čudil.

Odkod prihaja ime „časnikarska rasa“? — „Časnikarsko raco“ je spravič mej svet začetkom 19. stoletja Bruseljec imenom Cornelissen. Spisal je podlistek o požrešnosti rac in kot dokaz navedel, da je imel zaprtih 20 rac. Ena rasa je takoj prvi dan zmanjkala. Snedle so jo tovarišice. V 19 dneh ostala je samo ena rasa, ki je snedla tekom tega časa vse svoje tovarišice. Ta dogodka je bila ponatisnjena v vseh takratnih časnikih in ljudje so ji dali naslov „časnikarska rasa“.

Štrajk ker se ne smejo ženiti. — Iz Chicago se poroča: Uradniki tukajšnje „First National“ banke so radi najnovejše odredbe bančnega ravnateljstva zelo razburjeni. Ravnateljstvo je namreč prepovedalo ženiti se vsem onim uradnikom, kateri nimajo 1000 dol. letne plače. Več uradnikov je moralo dan svoje poroke preložiti, ker inace bi izgubili službo. Vodstvo banke sicer trdi, da to ni istina, toda uradniki zatrjujejo, da se vsakdo bode moral od banke posloviti, kdor se oženi in nima 1000 dol. letne plače. Radi tega nameravajo uradniki pričeti s štrajkom.

Zgodovina brade. — Stari hebrejci so bili ponosni na svoje dolge brade; ravno tako vshodni narodi sploh in za Mohamedana je do sedaj sveta prisega, ki jo stori „pri bradi prerokovi“. Egipčani niso nosili brade in ravno tako Rimljani ne in sicer šele od leta 452, kakor piše Plinigi. Etrurci so imeli dolgo spicasto brado. Aleksander Veliki je prepovedal svojim vojakom nositi brado, ker bi jih baje sovražnik za brado ujel. Anglosasi so nosili brado do pasa in Viljem I. je to navado prepovedal, vendar je vedno trda šla in ob času Henrika VIII. je bila celo postava, da mora v gostilni še enkrat toliko plačati, kdor ima najdaljšo brado. Cesarica Elizabeta je celo izdala postavo, da mora vsak 3 šilinge plačati, kdor želi nositi brado. Na Francoskem je nekako zgodovinska brada Henrika IV. Na Neapolitanskem so celo siloma vojaki gonili „kosmatince“ k brivcem. General Haynau je imel brado dolgo skoraj pol metra in husarski dostojanstveniki so imeli navado nositi brke 12 do 18 palcev dolge.

Dragoceno pohištvo. — V gradu

postelja, ki je stala v svojem času 160.000 mark. Obdana je z rudečo, z zlatom vezano svilo. Istotam je velika štirioglasta miza iz čistega srebra. Francoska rod-bina Otvaj ima posteljo, ki se veliko ceni; vsa notranja oprava postelje je iz naj-fineje črne svile. Iz časa francoskega razkošja na dvoru nahaja se v pariškem muzeju postelja, ki je stara tri stoletja. Deloma je iz mahagonijevega lesa, ter umetniško izrezbana. Francoska vlada je pred kratkim zavrnila ponudilo 280.000 kron za to posteljo, katero svoto je ponujal nek Anglež. Na Kitajskem biva družina z imenom Kighan, ki ima zbirko prekrasnih starinskih mobilij kakih 50 kosov. Vrednost zbirke ceni se na en milijon, vendar je ponujal milijonar Henri Grant, ki je svoje stomiljone pridobil z zidanjem železnic, poldrugi milijon za zbirko pa je vendar ni dobil. Nekaj sto-lov 12 stoletja iz te zbirke, prodanih je bilo po 20.000 kron posamezni. Dve mali mizici iz časa Ludovika XIV. kupil je vojvoda Ledski za ceno 300.000 kron. Dragoceni glasovir poseda Novjorski bogataš. Dal je zanj 200.000 kron. Vrednost instrumenta obstaja v umetno-udelanih biserih in slikarijah. Brezdvomno najdra-goceneje pohištvo pa ima nek indijski poglavar Maharod jabs. To pohištvo ob-staja iz četrto stolov, treh mizic in enega naslonjača, kar vse je izdelano iz same slonove kosti. Podaril ga je seda-njemu poglavarju čestilec indijskega boga, katerega je menil s tem darilom posebno častiti. Pred petimi leti ponujal je kali-forniški milijonar Ashburg dva milijona za teh osem kosov, toda lastnik teh red-kostij smejal se mu je v zobe rekoč, da kaj takega na celim svetu za ves svoj denar ne najde.

Narodno gospodarstvo.

Jesensko in zimsko delo na travniku.

Na dobro polja se danes vse pre-več zanemarljavo travniki. Ako bi v tem zanemarljanju hoteli videti kako korist, bila bi k večjemu ta, da se po zanemar-jenih travnikih nabira raznega travniškega bilja, ki služi za gnojilo, t. j. trav-niki se na ta način sami gnoje. Ako pa bi zanemarljali oranje, t. j. polje, bila bi to le škoda. Ali izkušnja uči, da se dobro oskrbovani travniki tako ali še bolje iz-plačujejo kakor njive in to mora odpreti vsakomur oči, da je neopravičeno zane-marjati vzgojo travnikov.

V čem pa prav za prav obstoji go-jitev travnikov?

Prvo delo na travnikih v jeseni je, da se regulira na onih travnikih, na ka-tere se more spuščati voda, vlago. Pre-vlažni travniki dajo kisloto travo in mah, a presuhi razno neprebavljivo bilje. Ni pa treba preveč skrbeti za odvajanje vode s travnikov, kajti to delo je ven-dar jako priprosto, treba le izkopati ne-katerih odvodnih jarkov, pa je delo oprav-ljeno. Po košnji otave pa se morajo ti jarki dobro iztrebiti. A drugo potrebno delo v jeseni je brananje. Namen tega je dvojen: da se prezači tla in od-strani mahovje in razne krtovine. Zrak mora imeti pristop v tla, ker razna bilja dobivajo pod uplivom zračnega kisika ono raščo, ki je potrebna, da nosi ko-rist. Njiva se razorje in se s tem pre-zači; na namakanih travnikih nosi voda seboj kisik. A na travnikih, ki se ne na-makajo, je to drugače. Prekopavati jih ne smemo, ker s tem oškodujemo kore-ničje, zato je najboljše brananje in po tej poti dovajanje zraka v tla.

Ako raste na travnikih mah, treba brananje tako dolgo ponavljati, dokler se ves mah ne odstrani. Za to delo se rabi posebna travniška brana.

Kako pa bodi delo na nama-kanih travnikih?

Z jesenskim namakanjem travnikov se mora pričeti 15. septembra a zadnji čas v raj 1. oktobra. Čim prej se s tem prične, tem bolje, ker jesensko nama-kanje je najbolje. Voda ima v jeseni naj-več gnojiva s sebi, katero se je zbralo po polju in potih iz vasi. Vsled tega je ta voda tudi topleja ko zrak in trava se pod njo veliko lepše razvija in lože pre-bije zimo.

Le škoda, da posestniki navadno prepozno prične z namakanjem, t. j. še le potem, ko nimajo več drugega dela, a potem se čudijo, ako namakanje nima zaželjenega uspeha, pa dajo krivdo vodi in ne sebi.

Posebno važno je vedeti, koliko se sme namakati travnike. Ako je voda, katero se spušča na travnike, zelo gnojna, tedaj ni treba travniku drugega gnojenja nego da se enkrat spusti tako vodo nanj. Predolgo pa travnik pod vodo ostati ne sme, marveč se mora voda odvajati in po malo zopet napeljavati. Kjer se vodo

zrak pristopa k tlom in zaradi tega po-ženo razne kisle trave.

Namakati se smejo travniki tako dolgo, dokler ne nastopijo hudi mrazovi. Manjši mrazovi v mesecu novembru in grudnu ne škodujejo. Ako pred velikim mrazom ne spustimo vode s travnikov, zamrzne, in zato je bolje vodo odtočiti pred mrazom.

Zimsko namakanje prične decembra in traja do februarja. To pa se sme le kadar je južno vreme, ob hudi zimi naj se opusti.

Ako voda na travniku zamrzne, spusti naj se ko nastane južno vreme, nanj vodo, da led izpere.

Potrebno pa je omeniti še jedno važnost v jesenskem delu na travnikih, in to je sejanje trave.

Trava se takorekoč vedno bori med seboj za obstanek; ona trava, ki najde v tleh za se povoljnejše pogoje, iztisne drugo, a bodisi da mahovi, predenenci in razne kisle trave niso tako izbirčni ka-kor dobre trave, tedaj ti škodljivi za-gospodarijo na travnikih. Zavoljo tega je treba, da se dobra trava od katere je odvisna vrednost travnika, seje. Naj-bolje je sejati po drugi košnji v jeseni, a nikakor ne po leti, ker po leti bi bujna trava lahko zadušila mlade biljke.

Uspeh sejanja pa je zagotovljen le tedaj, ako se travnik pred sejanjem z brano dobro opraska, a po sejanju pra-vilno oskrbuje.

Kdor se ravna po teh pravilih, bode gotovo pridelal več dobrega sena nego pa oni, ki travnik zanemarlja.

Zoper prasičjo „moro“.

Bolezen prasičev, pri kateri pravijo da prasiče mora sesa, je bolezen v pre-bavilih, ki je spojena z neko revmatičsko holeznijo. Vzrok boleznij je pokvarjena krma, zlasti pokvarjeno žito in presilno krmljenje z žitom, s sočivjem, z otrobi itd. Bolezen se posebno rada pokaže, kadar se preide od slabe krme na boljšo. Takim prasičem je predvsem odtegniti vsa močna krmila ter jim je pokladati krompir, kisloto mleko, reno, zeleno krmo itd. Kot zdravilo se prasičem daje na dan po 50 gramov grenke soli.

Redilna vrednost jajc.

Dasi so jajca jedna najzdravejših jedil, vendar se premnogokrat še greši z vži-vanjem istih ter se premalo zna za njih redilno vrednost. O tem piše predstojnica neke gospodinske šole v Nemčiji sledeče: Jako napačno je, da se bolniku, ki po-trebuje moči, da v ta namen jajčji ru-menjak v juhi, beljak pa se vrže proč kot nerabljiv. Glavno, kar ima hranilno vrednost, je beljak, rumenjak ima svojo vrednost največ zaradi maščobe.

Enako napačno je, da se vži-vajo surova jajca. Surov beljak se v že-lodcu nikakor ne razkroji tako kakor kuhan, temuč ostane kakor težka tvarina v želodcu, ter se le prav polagoma iz-gublja. Še celo trdo kuhana jajca so ložje prebavljiva kakor surova. Najredil-nejša so jajca, ako se jih mehko skuha brez drugih dodatkov. Vporaba jajc je velike vrednosti v gospodarstvu človeškega organizma, glede redilne moči, kakor tudi glede dobrote jedila samega. Vendar pa je prislovica: „Eno jajce ima toliko re-dilne moči v sebi, kakor pol piščeta“ popolnoma nentemeljena, kajti pol kilo-grama mesa, naj bo tudi piščec, stane dandanes manj, kakor bi stalo toliko jajc, kolikor jih je potreba, da dosežejo ono redilno vrednost kakor jo ima pe-čeno meso kakoršnokoli. Glavno je, da se jajca vporabljajo sveža, kar se več ali manj da spoznati. Sveža jajca so pro-zorna in primeroma težja, kajti starejša jajca kot so toliko več vode izpuhti iz njih ter so vsled tega lažja in temnejša. Za njihovo neškodljivo hranjenje je mnogo pripomočka, vendar je skoraj najbolj razširjeno, hraniti jih v apneni vodi, ako ne pride zrak do njih, držijo se prav dobro ter se jih pokvari kvečjemu pet od sto.

Pri Velodromu

Goriško pivo

na prodaj po 16 kr. liter.

Loterijske številke.

14. septembra.

Dunaj 63 42 9 67 31
Grac 11 31 2 19 76

Pisarniške in šolske potrebe, raznovrstni papirnatih stvari po najnižjih konkurenčnih cenah:

Molitvene knjige od — 24 v navgor
Žepni nožiči — 50 " "
Mošnički za denar — 20 " "
Tobačnice in smodnice — 80 " "
Zavitki, kuverte 100 — 50 " "
Papir: pisemski 100 pol — 60 " "
" uraden bel 1000 pol 6 — " "
" za maslo ovijati kilo 1 40 " "
" za cigarete 100 snop 2 20 " "
Posetnice s tiskom 100 1 20 " "
Tiskovine za duhovnije in županije po ceni „Narodne tiskarne“ v Gorici. — P. s. Za povoljno postrežbo treba v naročilu navesti približno ceno. Itd. itd.

V Gorici G. LIKAR,
sredi Semeniške ulice proti Placuti 10.

Velika zaloga

gotovih oblek
vsake vrste in vsake mere.
!!! Brez konkurence !!!

ANTON KRUSIČ,
trgovca in krojaški mojster
v Gorici, Vrtna ulica št. 26.

Franc Melink,
zidarski mojster v Višnjeviku št. 67,
prevzema vsa zidarska dela po najnižji ceni. — Naročena dela se lično izvršujejo.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmernе. Postrežba poštena.

Anton Fon,
klobučar in gostničar,
Semeniška ulica št. 6,
ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov
ter toči v svoji krčmi
pristna domača vina
in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo
prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlinarstva v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: Francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobijo tudi testenine trdke Žnideršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Josip Kutin,

Anton Kuštrin

Gospodski ulici h. šte. 25,
(v lastni hiši)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljave prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnideršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlinarstva v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.
Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanj po 5 Kg. na vse kraje.

Za vsakega nekaj!!

dobi se v zalogi trdke
I. Zornik, — Gorica
Gospodska ulica št. 7,
prva in edina slovenska trgovina za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše skladišče vsakovrstnega perila, sraje za hribolazce in kolesarje vsake velikosti, jopice za telovadce, krasnih kravt v vsakem slogu, nogavic, rokavic, životnikov (modercev), solčnikov, pihalk, dežnikov, blusen, spodnjih kril, divnih okrasov za obleke, svil za obleke in bluse, vsih potrebščin za vzenje.

Priporočevalno najbolje kupovališče g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za gospode), in modercev po vsakej meri in zahtevi izvršujejo se točno.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznicu
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

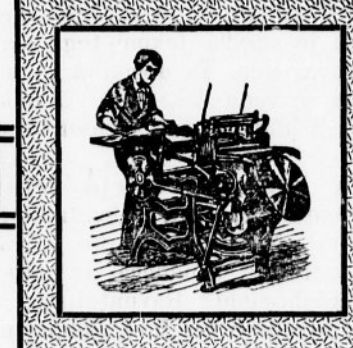
Špedicijska poslovnica
Gašpar Hvalič
v Gorici,
v ulici Morelli št. 12.
Priporoča se toplo Sloven-
cem v mestu in rojakom
na deželi za prevažanje
vsakovrstnega blaga in po-
hištva v vse kraje. Ker ima
tri nove zaprte vozove
za prevažanje,
zagotavlja, da se blago ne-
poškodovano dostavlja.

Valentinčič
Josip
pekovski
mojster
in razno pecivo, ki je vedno sveže priporoča
Pekarija se nahaja
v **GORICI**,
v Raštelju hiš. št. 29.

Krojaška mojstra
Čufer & Bajt
v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,
izdelujeta
vsakovrstne obleke za moške
po meri, bodisi fine ali pa
priproste.
Priporočata se svojim rojakom
v Gorici in na deželi, posebno pa
č. duhovščini in učencem srednjih
in ljudskih šol za obilna naročila.

Peter Drašček,
trgovca jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.
Priporoča se p. n. občin-
stvu v Gorici in z dežele.
Prodaja kavino primeso,
sladkor, mlo, slanino, riž,
maslo surovo in kuhano,
olje, moko iz Majdičevih
mlinov in vse jestvine.
Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev v Gorici
Stolna ulica št. 2.
Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
obroke.
Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše,
kakovosti
Priporoča
se slav.
občinstvu.

„Narodna Tiskarna“
*** v Gorici, ulica Vetturini št. 9 ***
je preskrbljena z povsem novimi črkami,
okrasiki in finim papirjem, ter more pre-
vzeti vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela
z zagotovitvijo točne in strokovno pravilne izvr-
šitve v moderni in okusni obliki po tako nizkih
cenah, da se ne boji nikake konkurence
V zalogi ima vse tiskovine za duhovnije, županstva in
druge urade na močnem papirju, ter na prodaj ima
knjige: Iljado, Tri igre, za slovensko mladino in Zgodovino
tolminko šole
TISKA:
brošure * * * *
* * * * diplome
trgovske račune
cenike * * * *
vabila na karton
* * * * in na papir
sprejemnice * *
* * * * za društva
pisma in zavilke
s firmo * * * *
* * * * etikete
za vsakoršno * *
* * * * porabo
plakate * * * *
v raznih barvah
* * * * in velikosti
i. t. d.
TISKA:
„GORICO“
ki izhaja dvakrat na teden
v dveh izdajah, ter stane
na leto 8 K, pol leta 4 K
četrt leta 2 K
TISKA:
„PR. LIST“
ki izhaja vsak četrtak ter
stane na leto 4 K, pol leta
2 K, za manj premožne
celo leto 3 K